

UNG NORDISK MUSIK - POHJOISMAISTEN NUORTEN SÄVELTÄJIEN KOHTAUSPAIKKA

Jenni Halonen
Maisterintutkielma
Musiikkitiede
Musiikin, taiteen ja kulttuurintutkimuksen laitos
Jyväskylän yliopisto
Syksy 2023

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Musiikin, taiteen ja kulttuurintutkimuksen
Tekijä Jenni Halonen	
Työn nimi Ung nordisk musik - pohjoismaisten nuorten säveltäjien kohtaustapa	
Oppiaine Musiikkitiede	Työn laji Maisterintutkielma
Aika 2023	Sivumäärä 39
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tässä tutkielmassa keskitytään tarkastelemaan Ung Nordisk musik -festivaalin organisaatiota erityisesti vuosien 1995 ja 2020 festivaalien pohjalta. Vetovastuu yhteispohjoismaisen UNM-festivaalin järjestämisestä kiertää pohjoismaiden välillä ja viiden vuoden välein se järjestetään Suomessa. Festivaali on saanut alkunsa sotien jälkeen vuonna 1946 ja siitä on muodostunut nuorten säveltäjien ja kokeellisen nykymusiikin näyttämö, jossa vuosittain on esillä opiskelevien tai vastavalmistuneiden säveltäjien teoksia. Festivaalin järjestäminen on eri maissa siihen tarkoitettun toimikunnan tai yhdistyksen vastuulla. Suomessa järjestämisestä vasta Suomen UNM ry ja se on ollut toiminnassa vuodesta 2017. Tutkimus pyrkii selvittämään miten UNM organisaationa järjestäytyy ja millaiset verkostot sillä on, sekä millaisia merkityksiä festivaalilla on järjestäjien kokemusten pohjalta.</p> <p>Aineistona tässä tutkielmassa on UNM yhdistyksen arkistomateriaali, havaintoaineistot sekä kaksi asiantuntijahaastattelua. Haastattelut toimivat tapana saada tietoa UNM organisaation toiminnasta ja siitä, millaisia kokemuksia aikaisemmin toiminnassa mukana olleilla oli toiminnasta. Haastateltavat ovat toimineet keskeisissä rooleissa, mutta keskenään eri vuosina festivaalin työryhmässä.</p> <p>UNM toimii kolmannella sektorilla keskittyen festivaaliin. Sillä ei ole virallisia rekrytointikanavia ja toiminnassa on usein alan opiskelijoita ja edellisten vuosien festivaaleille osallistuneita säveltäjiä. Verkostojensa avulla festivaalin ohjelmistossa näkyy monipuolisia kokoonpanoja ja yhteistyö muun muassa kunnallisten toimijoiden kanssa mahdollistaa esimerkiksi suuret orkesteriteokset. Järjestäjät kokivat tehtävänsä keskeiseksi ideologiaksi edistää nuoren säveltäjäpolven uran alkutaivalta ja taiteellista kehittymistä. Tähän liitettiin keskeisesti myös sosiaalinen osallistuminen festivaaliin ja vaikutteiden piiriin pääseminen.</p> <p>Festivaalina UNM toimii säveltäjien taidetta palvellen ja rahoitus on mahdollistanut toiminnan jatkuvuuden. Festivaalia toteuttava organisaatio toimii pienimuotoisesti ja se hyödyntää järjestämisessä verkostojaan. Toiminnan uudistuminen ei ole itseisarvona, mutta toiminta ei noudata selkeää sääntökirjaa, joten toteutus on luonteeltaan uudistuvaa.</p>	
Asiasanat festivaali, festivaaliorganisaatio, verkostot, Ung Nordisk Musik	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
1.1	Mikä on Ung Nordisk musik eli UNM?	3
1.2	Korvat auki! yhdistys.....	5
2	FESTIVAALI TUTKIMUSKOHTEENA	6
2.1	Aikaisempi festivaalitutkimus.....	6
2.2	Festivaalin määritelmiä.....	8
2.3	Festivaaliorganisaatio	9
2.4	Kolmas sektori kulttuurin piirissä	12
2.5	Verkostot festivaalin toiminnassa.....	16
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	19
3.1	Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset.....	19
3.2	Menetelmien valinnasta	20
3.2.1	Haastattelu.....	20
3.2.2	Havainnointi.....	23
3.3	Aineisto	24
3.4	Ymmärrystä kohti analyysin avulla.....	26
4	TULOKSIA.....	29
4.1	UNM toimijana ja osana tutkimusdiskurssia	29
4.2	UNM organisaation muodostuminen ja ydintehtävät	30
4.3	Festivaalien verkostot vuosina 1995 ja 2020	34
4.4	Toiminnan merkityksiä	35
5	POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	38
	LÄHTEET.....	40
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Lähtökohta tälle tutkielmalle on omakohtainen kiinnostukseni sekä nykymusiikkiin että kolmannella sektorilla toimiviin kulttuuriorganisaatioihin. Olen ollut mukana kulttuuriyhdistysten toiminnassa mukana aktiivisena jäsenenä sekä osana hallitusta. Tuottajan roolissa olin vuoden 2020 Ung Nordisk musik eli UNM-festivaalilla. Tässä tutkielmassa käytetään pääasiassa lyhennettä "UNM" kun viitataan festivaaliin tai sen taustalla toimivaan organisaatioon. UNM on perinteikäs ja pitkään toiminnassa ollut organisaatio, josta dokumentointi on kuitenkin melko epäsäännöllistä. Festivaalilla on ollut historiansa aikana suuri merkitys nuorille säveltäjille ja tarkoituksena on tuoda festivaali näkyväksi tutkimuskentällä. Tässä tutkielmassa luodaan yleiskatsaus festivaaliin vuonna 1995, jolloin festivaali oli Helsingissä sekä vuonna 2020, jolloin se järjestettiin Tampereella. Katsaus festivaalien sisältöihin antaa käsityksen sen volyymistä sekä piirtää kuvaa UNM:n toiminnan historiasta. Tarkoituksenmukaista ei ole niinkään vertailla vuosia keskenään vaan käyttää niitä esimerkeinä UNM:n historiasta ja sen ilmentymisestä ajassa.

Tarkastelussa oli erityisesti se, miten organisaatio muodostuu, millaisia muutoksia siinä mahdollisesti ilmenee ja miten nämä muutoksen suunnat näkyvät toiminnassa konkreettisesti. Suomen UNM on myös käynyt läpi organisaation muutoksen vuonna 2017, jolloin se irtaantui Korvat auki! yhdistyksestä omaksi yhdistyksekseen. Suomen UNM on patentti- ja rekisterihallitukseen rekisteröity aatteellinen yhdistys. Tässä tutkielmassa perehdytään myös siihen millaisten verkostojen kanssa UNM toimii vuorovaikutuksessa. Toiminnan ymmärtämiseksi on olennaista tarkastella millaisia sidosryhmiä UNM:lla on ja miten toiminta muotoutuu yhteistyössä tärkeiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Varsinainen historiikki tämä ei ole, mutta joitakin

poimintoja historiasta on tärkeää tuoda esille kokonaisymmärryksen kannalta. Tutkittavan aiheen tiimoilta eri ihmisillä on erilaisia aiheeseen liittyviä kokemuksia ja ilmiön historiallisuutta ei voi siitä erottaa (Puusa & Juuti 2020, 35).

Tämä tutkielma on laadullinen tutkimus. Laadullisen tutkimuksen yksi tavoitteista on tuoda esille kohteena olevien toimijoiden omat tulkinnat. Se on hyödyllistä etenkin tapauksissa, kun halutaan antaa ääni esimerkiksi marginaaliselle ihmisryhmälle. (Hakala 2018, 18.) UNM toimijat ovat pieni joukko ihmisiä, joilla on käsitys UNM organisaatiosta oman kokemuksensa kautta. Toisin sanoen väittäisin, että vain UNM:n toiminnassa mukana olleilla on selkeä käsitys toiminnan muotoutumisesta. Kolmantena tarkastelun kohteena onkin merkitykset, joita mukana olleet antavat kokemuksensa perusteella UNM:n toiminnasta.

Ymmärtävä tutkimus liittyy Aristoteeliseen perinteeseen ja siinä painottuu eläytymisen tutkimuskohteeseen, henkinen ilmapiiri, ajatukset, tunteet ja motiivit. Ymmärtämiseen liittyy intentio eli aikomus. Karkeasti voi sanoa, että luonnontieteet selittävät ja hengentieteen ymmärtävät. (Sarajärvi & Tuomi 2017, 26.) Tämän tutkielman tavoitteena on ymmärtää tutkimuskohdetta ihmisten kokemusten kautta.

Aristoteelinen perinne on laadullisen tutkimuksen tausta-ajatuksena. Galileinen näkemys on vastakohtana aristoteeliselle. Inhimillisen toiminnan vertaaminen luonnon toimintaan on galileisessa näkemyksessä mahdollista ja sen objektiivisuus on tutkittavissa samoin kuin muiden luonnon objektien kohdalla, mutta aristoteelisessa näkemyksessä mukana on subjektiivinen momentti, joka estää sen. (Tuomi & Sarajärvi 2017, 26-27.) Galileisessa näkemyksessä tieto lähtee empiriasta ja aristoteelisessa näkemyksessä sen sijaan tieto lähtee teoriasta ja päättyy empiriaan. Vastakkain ovat analyttinen filosofia eli kausaalinen selittäminen sekä teleologinen ymmärtäminen eli hermeneuttinen filosofia. (Tuomi & Sarajärvi 2017, 27-28.) Tässä tutkielmassa tavoitteena on ymmärtää tutkimuskohdetta objektiivisesti, mutta tuoden haastateltavien subjektiivista näkemystä mukaan muodostamaan kokonaiskuvaa.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on läsnä hermeneuttinen ote ja se liittyy humanistisiin tieteisiin (Hirsjärvi & Hurme 2018, 22). Yleistäen voi sanoa laadullisen tutkimuksen lähteneen liikkeelle Euroopasta, josta myös tieteenfilosofiset suuntaukset loogis-analyttinen, hermeneuttinen ja yhteiskuntakriittinen filosofia ovat peräisin (Sara-järvi & Tuomi 2017, 23).

Tutkijan positio on laadullisessa tutkimuksessa olennaista, sillä tavoitteena on päästä siihen sosiaaliseen todellisuuteen, jossa tutkimuksen kohteena olevat elävät (Puusa & Juuti 2020, 11). Läheisen aiheen kanssa tutkijan on tiedostettava mahdollinen liiallinen eläytyminen tutkimuskohteeseen, vaikka osallistuminen kvalitatiivisessa tutkimuksessa onkin suotavaa. Tulokset eivät saa olla ennalta tuotettuja. On syytä pohtia mikä on tutkimuksen tarkoitus eli mikä sen suhde on ympäröivään todellisuuteen ja mitä se tuo lisää siihen. Tutkijan on myös aiheellista pohtia omaa sijoittumistaan tähän todellisuuteen. (Hakala 2018, 17-18.) Olen itse ollut työskentelemässä festivaalin työryhmässä vuoden 2020 festivaalilla ja siten seurannut ilmiötä läheltä. Koska festivaalin luonteeseen kuuluu, että taiteelliset kokonaisuudet muodostuvat eri maiden edustajien kappaleista, kokonaisuus ei ole taiteellisesti harkittu vaan enemmänkin näyteikkuna pohjoismaiseen nuorten säveltäjien musiikkiin. Siksi taiteellisten ratkaisujen arviointi ei ole mielekäästä, vaan tässä tutkielmassa keskitytään festivaalin organisaation toimintakulttuuriin. Kiinnostuksen kohteena ovat organisaatio ja festivaalin verkostot, sekä ne merkitykset, joita järjestäjien kokemuksista nousee.

1.1 Mikä on Ung Nordisk musik eli UNM?

Sotien jälkeen koettiin tarvetta rakentaa yhteistyötä pohjoismaiden välille. Ung Nordisk musik eli UNM on vuodesta 1946 järjestetty pohjoismaisten nuorten säveltäjien ja äänitaiteilijoiden festivaali, jonka järjestämistä vastuu siirtyy vuosittain maasta toiseen Suomen, Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Islannin välillä. Suomessa festivaali järjestetään näin ollen viiden vuoden välein. Jokaisella maalla on toimikunta, joka on omalla vuorollaan vastuussa tapahtumasta. Sävellykset festivaalille jokaisesta maasta valitsee kunkin maan toimikunnan valitsema raati. Festivaalille järjestetään

vuosittain teoshaku, josta valikoituu seuraavan festivaalin ohjelma. Festivaalilla kuullaan usein erityisen kirjava kattaus erilaista taidemusiikkia ja pohjoismaisten nuorten säveltäjien tyyllisiä suuntauksia. Festivaalin rahoitus Suomessa on apurahoihin pohjautuva. (UNM arkisto.) UNM on Pohjoismaisten musiikkipäivien ohella tärkein pohjoismaiden kesken jaettu festivaali. Pohjoismaiset musiikkipäivät ovat olleet olemassa vuodesta 1888 tehden niistä vanhimman klassisen nykymusiikin festivaalin maailmassa (Nordic music days n.d.; Feldsøe & Groth 2019, 9.)

UNM organisaatio pyrkii luomaan nuorille säveltäjille ja muusikoille kohtaamispaikan sekä näyttämön. Säveltäjä Herman Rechberger muistelee teoksessa *Ammatti: säveltäjä* opiskeluvuosiensa ja UNM tulee mainituksi ikään kuin ohimennen. Hän kertoo toimineensa festivaalin isäntänä vuonna 1974 ja saaneensa teoksiaan kuuluviin useammallakin festivaalilla. Osallistuminen ”avasi uusia ovia” pohjoismaisen yhteistyön, nuorten kollegojen tapaamisen ja sosiaalisen kanssakäymisen puitteissa. (Hako & Nieminen 2006, 105.)

Myös kirjassa Suomen musiikin historia 4, Aikamme musiikki (1945-1993) todetaan UNM:n olleen suurelle osalle suomalaisia säveltäjiä olennainen kansainvälinen kohtaamispaikka ja areena oman musiikin esittämiseen. Esimerkiksi vuoden 1963 festivaalilla suomalaisedustajina olivat Kari Rydman, Henrik Otto Donner, Erkki Salmenhaara, Ilkka Kuusisto, Leif Segerstam ja Antti Toivola. Toivola kertoo kirjassa kokeneensa itsensä väärinymmärretyksi ilmeisesti erottuen avantgardistisessa porukassa. (Heiniö 1995, 155-156.) Maininta on myös mielenkiintoinen, sillä se antaa käsityksen siitä, millaista musiikkia festivaalilla tuolloin oli esillä ja mahdollisesti millaisia tyyllisiä suuntauksia oli vallalla. Ennen Korvat auki! yhdistystä oli Suomen Musiikkinuorisoyhdistys 1961-1964, jossa edellä mainituista vaikuttivat ainakin Rydman Salmenhaara ja Donner, jotka tyyllillisesti edustivat avantgardea. (Aho ym., 1996, s. 98-99.)

1.2 Korvat auki! yhdistys

Vuonna 1977 suomalaiset nuoret modernistiset säveltäjät perustivat yhdistyksen nimeltä Korvat auki! palvelemaan uuden musiikin edistämistä. Perustajat olivat Eero Hämeenniemi, Kaija Saariaho, Olli Kortekangas, Tapani Länsiö, Jouni Kaipainen, Magnus Lindberg ja Esa-Pekka Salonen. (Korhonen & Mäntyjärvi 2007, 174.) Korvat auki! järjesti konsertteja, seminaareja ja paneelikeskusteluja. Se nousi pian tunnetuksi, vaikka kaikki tapahtumat eivät saavuttaneet suurta yleisön suosiota. Yhteisössä jaettiin näkemyksiä ja toiminta oli aktiivista nykymusiikkiin perehtymistä. Ryhmän jäsenet keskenään edustivat kuitenkin tyyllisesti ja esteettisesti erilaisuutta, mutta yhteistä oli päämäärä, eli saada nykymusiikille tilaa (Korhonen 2007, 174-175.)

Säveltäjä Eero Hämeenniemi oli yhdistyksen ensimmäinen puheenjohtaja (Korhonen 2007, 176). Korvien yksi toiminnan tavoite oli myös murtaa ”Helsinkikeskeisyyttä” ja viedä nykymusiikkia maakuntiin. Nuori säveltäjien sukupolvi janosi myös maailmalle henkisesti ja fyysisesti ja halusi kyseenalaistaa kansallisromanttisen eetoksen jälkikaikua, jota suomalainen musiikki ja muun muassa niin sanottu karvalakkiooppera edusti. Modernismi oli tyyllisuunnan lisäksi ideologia. (Heiniö 1995, 434-435.)

Korvat auki! ry on ollut olennainen toimija myös UNM:n historiassa. Vuoden 2005-2006 toimintakertomuksesta käy ilmi, että UNM 2005 on ollut Korvat auki! ry:n hallituslaisten ja jäsenten tuottama. Vuosikertomuksessa 2015-2016 muotoillaan, että ”yhdistykseen hallinnollisesti tukeutuva, mutta itsenäisesti toimiva Ung Nordisk musik-toimikunta” pitää omaa toimintaansa erillisenä, eikä sitä käsitellä yhdistyksen toimintakertomuksissa yksityiskohtaisesti.

2 FESTIVAALI TUTKIMUSKOHTENA

2.1 Aikaisempi festivaalitutkimus

Laadullisessa tutkimuksessa tutkija tuottaa aiheestaan uutta näkökulmaa kuitenkin tulkiten sitä aiempaan alaan liittyvän tutkimusperinteeseen peilaten (Juuti & Puusa 2020, 10). Festivaaleja käsitteleviä tutkimuksia on kansallisesti sekä kansainvälisesti paljon eri tieteenalojen toimesta. Kiinnostus eri tieteenaloilla on selitettävissä moninaisuudella, joka ilmiöön on ikään kuin sisäänrakennettu sisällön suhteen. Muun muassa taloustieteilijät, sosiologit ja musiikkitieteilijät löytävät festivaalitutkimukseen oman lähestymiskulmansa tästä syystä. 2000-luvun puolesta välistä lähtien festivaaleja käsitteleviä tutkimuksia on tullut runsaasti ja ala on myös järjestäytynyt ammatillisesti. (Herranen & Karttunen 2016, 21.)

Kansainvälisen festivaalitutkimuksen voi karkeasti jakaa kolmeen selkeään diskurssiin, jotka pätevät myös suomalaisen tutkimuskentän kokonaiskuvan hahmottamiseen. Ne ovat tapahtumatuottaminen ja -johtaminen, festivaalimatkaileminen ja taloudelliset vaikutukset, sekä festivaalien rooli ja merkitykset ja vaikutukset yhteiskunnassa ja kulttuurissa. (Herranen & Karttunen 2016, 21.) Sosiaalinen pääoma ja verkostot ovat usean tutkimuksen aiheena ja tutkimuksissa esillä ovat myös kolmannen sektorin toimijat festivaalialueilla. Suuret tunnetut ja valtakunnallisesti näkyvät tapahtumat ovat tutkimuksissa hyvin edustettuina. (Herranen & Karttunen 2016, 23.)

Festivaalitutkimuksen suuntauksista löytyy muun muassa yleisötutkimuksia, markkinatutkimuksia sekä festivaalien organisaatioihin liittyviä tutkimuksia. Timo Cantellin (1993) tutkimus Musiikkijuhlien yleisöt pureutuu festivaalien yleisöihin ja tutkimuskohteina ovat Viitasaaren Musiikin aika, Kuhmon Kamarimusiikki sekä Kaus-tisen kansanmusiikki festivaalit. Cantellin muita yleisötutkimuksia ovat muun muassa Kaupunkifestivaalien yleisöt (1996) ja Nykytanssin yleisöt (2003).

Tuulikki Karjalaisen (1991) tutkimus Kuhmon kamarimusiikki -festivaalista on festivaalin talouteen ja taloudellisiin vaikutuksiin perehtyvä tutkimus. Tutkimuksen tuloksissa käy ilmi, että Kuhmon kamarimusiikki -festivaalilla on suuri vaikutus alueen turismin kehittämiseen sekä sen kansainväliseen tunnettuuteen (Karjalainen 1991, 11). Festivaalin maine voi myös hyödyttää isäntäkaupunkia esimerkiksi siten, että se houkuttelee resursseja ja sillä voi olla suotuisia aluetaloudellisia vaikutuksia. Lemmetyinen, Go ja Luonila (2013, 166) kuvaavat Pori Jazz -festivaalia käsittelevässä artikkelissa, miten kaupungin imago voi näin hyötyä festivaalin avulla luodusta tuotemerkkipääomasta.

Kulttuuripoliittista näkökulmaa festivaaleihin edustavat muun muassa Kaisa Herranen (2016) ja Katri Halonen (2005 & 2011). Festivaalit muiden tapahtumien ohella lisäävät ja monipuolistavat kulttuuritarjontaa ja muun muassa kehittävät alalla toimivia organisaatioita ja toimintatapoja. Festivaalien tukemisella odotetaan olevan välillisiä myönteisiä vaikutuksia. Luovan työn tekijöiden työllisyyden edistäminen sekä kulttuurisen osallisuuden mahdollistaminen eri väestö- ja kansalaisryhmille ovat kulttuuripoliittisesti huomionarvoisia asioita. (Herranen 2016, 158-159.) Festivaalien verkostoihin on perehtynyt Juha Iso-Aho (2011 & 2016). Sosiaalisen pääoman tutkimuksessa mielenkiintoinen suuntaus on yhteisöllisyyden merkityksiä kuvaavat tutkimukset. Yhteenkuuluvuuden tunne voi muotoutua monien prosessien kautta ja siitä puolestaan tulee oletus identifioitumisesta jonkin sosiaalisen oletuksen mukaan, joita ovat esimerkiksi sukupuoli tai yhteiskuntaluokka. Kuuluvuus (belonging) on kuitenkin pirstoutunutta, osittaista ja muuttuvaa. (Duffy & Mair 2015, 55.)

Yhteenvedon todettakoon, että festivaalitutkimus on monipuolista ja tiedon tuottaminen festivaaleista on perustellusti useiden alojen kiinnostuksen kohteena. Tässä tutkielmassa on eniten piirteitä festivaalien merkityksiä käsittelevästä tutkimuksellisesta diskurssista. Sosiaalinen pääoma ja verkostot ovat organisaation ymmärtämisen kannalta olennaisempia tekijöitä tässä tapauksessa kuin johtamiseen ja tapahtumatuotantoon liittyvä diskurssi, vaikka ne tutkielmassa esiintyvät aiheen yhteydessä.

2.2 Festivaalin määritelmiä

Musiikkifestivaali sana on vakiintunut kuvaamaan tapahtumia, joissa on esillä jonkinlainen konserttien kokonaisuus. Festivaaleilla on Euroopassa pitkä historia, joka on jäljitettävissä aina 1700-luvulle asti. (Valkama 2003, 9.) Klassisen musiikin festivaali on ilmiönä vanha ja levisi Saksasta Viron kautta myös Suomeen 1800-luvulla. Wagnerin musiikkiin keskittyvä vuonna 1876 perustettu Bayreuth festspiele nähdään yhtenä ensimmäisistä esimerkeistä modernista festivaalista. Tarve kokoontua ja kokea yhdessä on myös festivaalien synnyn ytimessä. (Silvanto 2016, 10.) Toisaalta ideologian vahvistaminen ja esimerkiksi kansallisuusaatteen levittäminen on toiminut erilaisten laulu- ja soittojuhlien taustamotiivina. Näin on pyritty luomaan kansalaisyhteiskuntaa. (Rantanen 2016, 18-19.)

Euroopassa festivaalien rahoitus on usein julkisista varoista tuettua, joka mahdollistaa runsautta niin festivaalien määrässä kuin sisällössä. Suomessa erilaisia musiikkifestivaaleja on paljon ja esimerkiksi Savonlinnan oopperajuhlat on perustettu 1912, mutta se jäi sotien aikana tauolle. Yleisesti ottaen festivaaleja on tullut lisää 50-luvulta lähtien. Sisällöllisesti festivaalit ovat monesti erikoistuneet johonkin tiettyyn tyyliin, kuten jo edellä mainittu Savonlinnan oopperajuhlat esimerkiksi. Muista perinteikkäistä suomalaisista festivaaleista mainittakoon Viitasaaren Musiikin aika nykymusiikkifestivaali, joka on toiminut vuodesta 1982. (Valkama 2003, 9.)

Festivaalin käsitettä voi tarkastella myös laajemmin historiallisessa kontekstissa osana yhteisön toimintaa yhteisöllisten rituaalien ja seremonioiden viitekehyksessä. Kokoontumisella ja osallistumisella on ollut symbolisia merkityksiä yhteisölle. Erilaisilla rituaaleilla on esimerkiksi haettu vahvistusta ideologioihin, maailmankuvaan ja identiteettiin. Olennaista on osallistuminen ja eskapismi normatiivisesta elämästä. (Kainulainen 2005, 62.)

Festivaali formaattina voidaan käsitellä yhteiskunnallisten arvojen neuvottelupaikkana ja julkisuuden muotona (Farnsworth 2020, 41). Brandon Farnsworth (2020, 30) esittää väitteen, että nykytaiteen festivaalien tehtävä on toimia modernistisen rituaalin paikkoina, joiden tarkoituksena on tuoda esiin tiettyjä arvokokonaisuuksia, olivat ne sitten kansallisia, esteettisiä tai kriittisiä. Tässä tutkielmassa festivaalin käsite saa merkityksen sekä musiikkitapahtumana, joka on keskittynyt aikamme musiikkiin, mutta myös sosiaalisen osallisuuden paikkana nuorille säveltäjille.

2.3 Festivaaliorganisaatio

Tapoja määritellä organisaatio on erilaisia. Organisaatio voi olla tavoitteita edistävä järjestelmä ja sen olemassaolo perustuu näihin tavoitteisiin. Tällaisen mallin sisäiset järjestelyt ovat avainasemassa toiminnan tehokkuuden kannalta. Toisaalta se voi olla myös toimintaympäristönsä kanssa vuorovaikutuksessa elävä avoin järjestelmä, jonka tarkoitus on vastata tämän toimintaympäristön vaatimuksiin. Kolmas vaihtoehto on abstraktein, sillä se perustuu ihmisten sille antamiin merkityksiin eikä ulkoiseen todellisuuteen. (Harisalo 2021, 13.)

Luokittelua voi tehdä myös sen mukaan millaisia tehtäviä organisaation on tarkoitus edistää. Normatiivisiksi organisaatioiksi kutsutaan sellaisia organisaatiota, jotka vastaavat arvoista, kulttuurista ja hyväksyttävästä käyttäytymisestä ja esimerkiksi aatteelliset yhdistykset menevät tähän kategoriaan (Harisalo 2021, 13). Sosiaalinen maailma on prosessi, johon vaikuttaa ihmisen toiminta ja organisaatioiden luonteeseen kuuluu, että ne ovat sosiaalisen todellisuuden osana sosiaalisen todellisuuden

muutos- ja kehitysalttiuden prosessissa ja myötävaikutuksessa mukana. (Puusa & Juuti 2020, 60). Organisaatiokulttuuri on eräänlainen järjestelmä, joka sisältää sääntöjä, oletuksia ja uskomuksia, jotka ovat kulttuurin sisällä oleville ihmiselle itsestään selviä (Puusa & Juuti 2020, 62).

Muodollisen organisaation erottaa epämuodollisesta organisaatiosta tiettyjen piirteiden perusteella. Muodollisella organisaatiolla on tarkoitus, jonka yhteyteen yleensä liitetään terminä tehokkuus. Organisaation on tarkoitus tuottaa tai tarjota jotakin ja usein tehdä voittoa sillä, jopa silloin kun se on taloudellisesti tuettua. Edellytyksenä on kuitenkin aina budjetissa pysyminen ja toimintojen suorittaminen. Erikoistuminen erilaisiin tehtäviin organisaation sisällä on yksi piirre ja edellytys tuotannolliselle tehokkuudelle. Erilaiset tehtävät jaetaan organisaation sisällä ja jokainen osallistuu omalla panoksellaan. (Tannenbaum 2013, 15.) Organisaatiolla on sosiaalinen rakenne. Organisaatiomuutos on muutos siihen tapaan, jolla sosiaaliset järjestelmät rakennetaan. Näitä muutoksia ovat esimerkiksi johtajan vaihtuminen ja vastuiden uudelleen määrittely sekä henkilön aseman uudelleen määrittely tai siirtyminen toiseen asemaan. (Marion 2012, 214.)

Ennustettavuus on organisaation syvin olemus, sillä sen on tarkoitus olla organisoi-
tua toimintaa. Koska tällaisen toiminnan on tarkoitus olla ennustettavaa ja välttää
kaaosta tietynlainen auktoriteetti on tarpeellista. Auktoriteetti päättää, määrittelee
tai vaikuttaa jollain tavalla siihen, miten organisaatiossa toimitaan. Puhutaan ko-
mentoketjusta tai hierarkiasta (Tannenbaum 2013, 17.) Muodollinen organisaatio
hyötyy siitä, että ihmiset ovat tarvittaessa korvattavissa seuraavilla. Ihmiset tulevat
ja menevät, mutta organisaatio pysyy. (Tannenbaum 2013, 18.) Organisaatiolla on ta-
voite ja se on keskeisesti organisaation toimintaa ohjaava voima. Organisaation ta-
voitteet eivät välttämättä määräydy ylhäältä käsin. Tavoitemalli ei ole vedenpitävä
tapa kuvata organisaatiota sillä tavoitteiden täyttyminen on eräänlainen ideaalitila,
johon pyritään. (Harisalo 2008, 19-20.)

Sisällöllinen rationaalisuus ajaa organisaatiota toimimaan arvojensa pohjalta ja valit-
semaan siten sopivat tavoitteet. Välineellinen rationaalisuus pohjautuu tosiasioihin

ja se on keino saavuttaa tavoitteet. (Harisalo 2008, 21-22.) Sidosryhmäteorian mukaan jokaisen organisaation tulisi olla perillä itselleen tärkeistä sidosryhmistä, jotka mahdollistavat vaikkapa organisaation tuotannollista järjestelyä. Sidosryhmät ovat joko mahdollistamassa tai hankaloittamassa organisaation toimintaa. (Harisalo 2021, 122.)

Nykyisin organisaatioteorioissa organisaation ja ympäristön suhde ei ole tarkkarajainen vaan ne ovat ennemminkin verkostoja. Rihmastomaisesti toimivat yhteistyössä asiakkaat, saman alan kilpailevat toimijat sekä muut toimintaympäristössä vaikuttavat tahot. (Peltonen 2010, 12.) Tulkinnallinen organisaatioteoria keskittyy kuvaamaan tapoja, joilla organisaatio järjestäytyy toimimaan sen toimintaa osallistuneiden mielessä. Organisaation reaaliset rakenteet eivät ole siinä tarkastelun kohteena toisin kuin klassisessa ja rationaalisessa teoriassa. (Peltonen 2010, 155.) Organisaation merkityksellisyys näkyy yleensä parhaiten yhteisön toimijoille (Peltonen 2010, 156). Tutkijan näkökulmasta on tällöin hyötyä kokea yhteisöä sisältäpäin saadakseen käsityksen organisaation sosiaalisesta todellisuudesta (Peltonen 2010, 157). Samasta organisaatiosta voi elää samaan aikaan rinnakkaisia kuvauksia (Peltonen 2010, 157).

Festivaalit ovat organisaatorakenteeltaan moninaisia. Kulttuuritapahtumien tuottajina voivat toimia esimerkiksi yhdistykset, säätiöt ja osakeyhtiöt. Organisaatiolla voi olla taustalla mahdollisesti muutakin toimintaa tai sen toiminta voi pohjautua festivaalin järjestämiseen. Toiminnan tuotot voivat koostua, julkisista avustuksista, yksityisestä rahoituksesta sekä erilaisten säätiöiden tai rahastojen avustuksista. (Luonila, Kurlin, Karttunen & Mäenpää 2018, 26.)

Tapahtuman kannalta on tärkeää, että organisaatio on omistautunut asialleen ja toiminta on selkeää. Tehtävien ja vastuiden on tärkeää olla tiedossa ja konsensus päämäärästä olisi olemassa. Järjestävällä taholla täytyy olla motivaatiota sekä uskoa asiaan. Vaihtuvuus tuo tuoreutta ja uusia ideoita ja näkökulmia. Järjestäjien taidot ovat suorassa suhteessa tehokkaaseen ja tuloksekkaaseen toimintaan. Toiminta edellyttää riittävää määrää työntekijöitä ja vapaaehtoisia. Ajatellaan, että tapahtumalla on ol-tava ajantasainen strategia, visio tulevaisuudesta sekä toimintasuunnitelma. Tulee

arvioida ovatko strategia, tehtävä ja päämäärä yhtenevät. (Kinnunen 2011, 37-38.) Festivaalituotantoa voi arvioida onnistuneeksi sisällön laadun sekä esimerkiksi kävijämäärien perusteella. Yleisön kannalta onnistuneen kokemuksen keskiöön nousevat kulttuurinen kokemus, yhteisöllisyys ja kokonaiselämys. (Luonila & Kinnunen 2016, 132.)

2.4 Kolmas sektori kulttuurin piirissä

Kolmannesta sektorista voidaan puhua toimintana, joka kattaa sen mikä jää markkinatalouden, julkisen sektorin ja kotitalouksien väliin. Kolmannen sektorin toiminta voi olla yhdistysmuotoista tai vapaaehtoistoimintaa sekä kansalaisyhteiskunta. (Saukkonen 2013, 7-8.) Kolmannella sektorilla kulttuurin ja taiteen kentällä toimi kirjaja joukko eri kokoisia organisaatioita, joista osa on vakiintuneita ja laajalti verkostoituneita. Sosiaalinen media on vaikuttanut ja kehittänyt entisestään toimintatapoja ja järjestäytymiseen liittyviä tekijöitä. (Ruusuvirta & Saukkonen 2015, 354.) Kolmannella sektorilla toimii yhdistyksiä ja säätiöitä, jotka tuottavat monia erilaisia kulttuurimuotoja. Kulttuuriyhdistysten toiminta on yleisesti ottaen keskittynyt kaupunkeihin, sillä siellä missä on ihmisiä, on parhaat edellytykset toiminnalle. (Kosonen & Pekkarinen 2010, 9.)

Yhdistyslainsäädäntö luo aatteellisen yhdistyksen toiminnalle reunaehdot. Rekisteröinti tekee yhdistyksestä oikeustoimikelpoisen ja luo sille oikeuden hallita kiinteää omaisuutta sekä vastaanottaa lahjoituksia. (Helander 2002, 70.) Helander tekee kolmannen sektorin sisällä jakoa erilaisiin sektoreihin. Aatteellisella sektorilla pyritään esimerkiksi edistämään jäsenistön etuja. (Helander 1998, 38.) Koska kolmanteen sektoriin kuuluvilla kulttuurialan toimijoilla on erilaisia intressejä toiminnalleen, on aiheellista eritellä niitä esimerkiksi toiminnan painotusten suhteen. Painopisteenä voi olla edunvalvonta tai kehitystyö sekä varsinainen kulttuuritoiminta ja kulttuurituotanto. Erittelyn kriteerinä voidaan myös pitää sitä, kenelle toiminta on kohdistettu, eli onko se ammattimaista vai harrastustoimintaa sekä onko se suunnattu esimerkiksi yhdistyksen jäsenille vai myös ulkopuolisille. (Ruusuvirta & Saukkonen 2015,

362.) Lisäksi jakoa voi tehdä myös sen suhteen onko yhdistyksellä palkallista työvoimaa vai onko siinä toimivat mukana vapaaehtoisella työpanoksella. Myös rahoituksen suhteen löytyy eroavaisuuksia sillä jotkin ovat oikeutettuja valtion tukiin ja osa toimii täysin apurahojen varassa. Kuitenkin selkeitä jakolinjoja on hankala tehdä, sillä harvat toimijat mallintavat täysin samanlaisia kaavoja. (Ruusuvirta & Saukkonen 2015, 362.)

Kulttuurialan kolmannella sektorilla toimijat ovat kuitenkin jaettavissa kuuteen ideaalityyppiin. Eroavaisuuksia löytyy karkeasti toiminnan laadusta, rahoituksesta sekä toimintasuunnitelmien työstämisen laadusta. Yhdessä toimijat ovat vapaaehtoisia, joilla on yhteinen intressi ja pienellä jäsenmaksulla pääsee mukaan. Ammattilaisten ohjaamat harrastajat toimivat vapaaehtois pohjalta ja keskittyen jonkun kulttuurimuodon ympärille. Taiteen tekijät hoitavat yhdistystä, joka työllistää heitä. Yhdistys järjestää produktioita, joiden pääsylipputulolla maksetaan taiteilijoille palkkaa. (Kosonen & Pekkarinen 2010, 29-30.) Taiteen opettajat ohjaavat kurseja, joiden osallistujina on jäsenistö, jotka ovat hakeutuneet kyseisen kulttuurimuodon pariin. Kulttuurin tuottajat ovat palkattuja ammattilaisia, jotka hyödyntävät kulttuuritoiminnassa freelance-taiteilijoiden verkostoaan. Tarvittava osaaminen esimerkiksi esityksiin ja kurssitoimintaan saadaan verkostoista. Kulttuuri-instituutio on näistä yleisesti ottaen rahoitukseltaan vakain toimija ja sen toiminta on tavoitteellista ja ammatti- maista. (Kosonen & Pekkarinen 2010, 31-32.)

Kolmanteen sektoriin suunnataan tulevaisuuden toivoa, sillä se on monipuolistunut ja kansalaisyhteiskuntaan osallistumista pidetään arvossa. Toisaalta nuorten osallistuminen on tutkimusten mukaan vähentynyt ja sitoutuminen pitkällä tähtäimellä nähdään epäkiinnostavana. (Ruusuvirta & Saukkonen 2015, 372-373.) Kansalaisyhteiskuntaan osallistuminen on nykypäivänä kuitenkin erilaista. Nuorten tapa osallistua poikkeaa vanhempien sukupolvien tavasta esimerkiksi siten, että yksilön rooli on korostunut. Jos ennen oli yhteinen ideologia, jota hallinnon kautta ajettiin eteenpäin nykyään konkreettinen mielekäs tekeminen vetää nuoria vapaaehtoiseen toimintaan. Pitkäjänteinen sitoutuminen on kuitenkin heikentynyt. (Stranius 2009, 142.)

Myös Katri Halonen käsittelee kolmannen sektorin mahdollisia tulevaisuuden kehityslinjoja ja suuntauksia. Kolmannen sektorin toimijat itse ajattelevat keskimäärin toiminnan ammattimaisuuden lisääntyvän ja vapaaehtoisuuteen perustuvan toiminnan vähentyvän. Kolmas sektori voi olla tulevaisuudessa merkittävä työllistäjä, mutta se vähentänee yhdistysten aatteellisuutta ja ajaa niitä markkinaorientoituneeseen suuntaan. (Halonen 2005, 42 ja 58.)

Kolmannen sektorin toimijaa voi määrittää joidenkin toiminnan tai järjestäytymisen muotojen perusteella. Nähtävissä on rakenteellisuutta tai institutionaalisuutta eli esimerkiksi yhdistyksillä on usein jäsenrekisteri. Voittoon ei pyritä siinä määrin, että sitä pyrittäisiin jakamaan organisaation johtajille vaan tuotot menevät esimerkiksi toiminnan ylläpitämiseen. Vapaaehtoisuuden tasot liittyvät niin jäsenyyteen, kun siihen, että vapaaehtoisten työpanos on yleensä olennainen toiminnan kannalta. (Saukkonen 2013, 9.) Vaikka yhdistys saisi tuloja niitä ei jaeta organisaation jäsenten kesken vaan sillä yleensä rahoitetaan toimintaa. Silloin puhutaan toiminnasta, joka ei tavoittele voittoa. (Helander 1998, 40.)

Valtio tukee kuntia kulttuurin järjestämisessä ja sen pohjalla on perustuslaki sivistyksellisistä oikeuksista. Kuntalainsäädäntö taas määrää, että kuntien tehtäviin kuuluu hyvinvoinnin edistäminen sekä kulttuuripalvelut. (Virolainen 2015a, 33; Virolainen 2015b, 56). Muissakin Pohjoismaissa valtio ja kunnat vastaavat hyvinvointipalveluista ja yhtäläisyyksiä löytyy myös kolmannen sektorin merkityksestä. Kolmas sektori tuo merkittävän lisän kulttuuritarjontaan. Yhdistykset ja järjestöt edustavat omia intressejään ja tuovat niitä esille ja ovat verrattain vapaita julkisesta rahoituksesta. Osallistuminen kansalaisyhteiskuntaan on pohjoismaissa samankaltaista. (Saukkonen 2013, 10) Pohjoismaiden toimintakulttuuri edustaa sosiaalidemokraattista mallia. Se poikkeaa näin ollen esimerkiksi liberalistisesta mallista, jota esimerkiksi Pohjois-Amerikan voi katsoa edustavan. Vaikka esimerkiksi suomalaisen lakisääteiseen kulttuuripolitiikkaan kuuluu, että kunnat järjestävät ja tarjoavat kulttuuripalveluita on kolmannella sektorilla oma roolinsa kokonaisuudessa, sillä ne toimivat omien intressiensä pohjalta ja monipuolistavat tarjontaa. (Saukkonen 2013, 10.)

Taiteen itseisarvo korostuu usein silloin kun toimija tai toiminta on taloudellisesti riippumaton ja siksi sen esiintyminen on tavallisempaa julkisella sektorilla. (Halonen 2011, 61). Kuluttajaorientaatiossa nähdään vastakohtina taiteilijalähtöisyys sekä kuluttajalähtöisyys. Kun taiteilija on tuotannon keskiössä, muodostuu siitä koko prosessin alkupiste ja elinehto. Tuottajan tehtäväksi jää etsiä taideteokselle tai tapahtumalle yleisönsä. (Halonen 2011, 61.)

Asiaa voidaan lähestyä myös autonomian näkökulmasta. Taiteilijalla on enemmän päätösvaltaa suppean tuotannon piirissä verrattuna massatuotantoon, sillä kuluttajavalinnat ohjaavat massatuotantoa. (Halonen 2011, 62.) Yhdistyspohjaisuudessa on verrattain vähemmän kaupallista orientaatiota verrattuna yrityspohjaisiin kulttuuriorientaatioihin (Halonen 2011, 59). Rahoitus on toiminnan kannalta olennaisin riski ja edellytys. Sekä taiteellinen sisältö että rahoitus on järjestettävä aina uudelleen vakiintuneillakin toimijoilla (Valkama 2003, 8) Pitkät perinteet ja vakiintunut toiminta ei takaa festivaalille tasaista taloudellista tilannetta (Artes, Björkqvist, Halonen, Iso-Aho, Uotila 2010, 46).

2.5 Verkostot festivaalin toiminnassa

Verkostot hyödyttävät organisaatioita, sillä kaikkia toimintoja ei tarvitse suorittaa itse. Koska osan toiminnoista voi ulkoistaa usein monenlaisia yhteistyöverkostoja muodostuu luontevasti jakamaan tietoja ja taitoja. Synergiaa ja hyötyjä tavoitellaan puolin ja toisin. Hierarkiaan ja komentoketjuihin verkostoituminen luo haasteita, sillä yhteisessä verkostoissa toimijat eivät sijoitu käskynalaisiksi vaan ennemminkin sopimuskumppaneiksi. (Harisalo 2021, 167-168.) Ajan myötä kehittyvän organisaatioverkoston voidaan nähdä tuottavan kollektiivista ymmärrystä järjestäytymisen myötä. Organisaation kyky kehittää ja hallita sen suhteita muiden toimijoiden kanssa on kompetenssin ydinasia. (Pernu, Mainela, Puhakka 2014, 354.)

Tyypillinen festivaaliorganisaatio on rakenteeltaan varsin kevyt, mutta se tarvitsee yhteistyötahojaan toteutusta varten, jolloin mukana olevien henkilöiden kokonaisuus kasvaa. Tälle kokonaisuudelle on monia nimityksiä kuten verkosto, klusteri ja ekosysteemi. (Iso-Aho 2012, 126.) Kulttuuritapahtumat, joihin festivaalit lukeutuvat ovat usein kolmannen sektorin toimijoiden hallinnoimia tai organisoimia eivätkä tuota voittoa (Iso-Aho 2012, 128). Festivaalien taloudellista merkittävyyttä ei liene mielekästä arvioida perinteisesti, sillä suurin osa festivaalien organisaatioista on mikroyrityksiä, joiden liikevaihto on alle 2 miljoonaa euroa. Kuitenkin osana matkailua ja aluetaloutta festivaaleilla on merkitystä taloudellisessa mielessä. (Iso-Aho 2012, 129.)

Klusteri on useita toimialoja yhdistävä vakiintunut ja tiivis sekä usein symbioottinen suhdeverkosto. Yrityksillä on vuorovaikutteiset verkostot keskenään. Toisiaan tarvitsevat yritykset ja heitä tukevat organisaatiot (Virtanen ja Hernesniemi 2005, 13.) Ekosysteemin kaikilla jäsenillä ei välttämättä ole suoraa yhteyttä toisiinsa vaan ne kykenevät toimimaan itsenäisesti ilman ulkoista ohjausta (Halonen 2010, 7). Ekosysteemillä ei ole optimaalista kokoa vaan sen koko on yhteydessä osaamisalueisiin, teknologioihin, toimialoihin ja alueen historiaan. Tapahtuman ympärillä oleva ekosysteemi ei ole sama kuin tapahtumatuotannon ydin eli itse tapahtuma. (Halonen 2010, 8.)

Tapahtuman ekosysteemin muodostavat yleisö (myös luovassa roolissa), erilaiset ympäröivät yhteiskunnan kanssa solmitut yhteistyökumppanuudet ja niitä säätelevät eettiset näkökulmat sekä taiteen kentän toimintasäännöt yhdessä tapahtuman operationaalisen toteuttajatahon lisäksi. (Halonen 2010, 8-9) Keskeiset yhteistyötahot muodostuvat yhdessä esimerkiksi festivaalin kanssa muodostavat tapahtuman ekosysteemin. Julkinen sektori, kolmas sektori, alan toimijat ja koulutustahot, media ja vapaaehtoiset. Hierarkia matalaa tyypillisesti festivaalin organisaatiossa ja työntekijöitä ympärivuotisesti vähän. Festivaalin tilapäisorganisaatio on laajempi versio ja työllistää festivaalin aikana useamman henkilön. (Artes, Björkqvist, Halonen, Iso-Aho, Uotila 2010, 4.)

Tapahtuman toimintaympäristössä on useita toimijoita, joilla on oma olennainen roolinsa tapahtuman ekosysteemissä. Tapahtumakokonaisuudesta vastaa yleensä tuottaja. Tapahtuman alkuperäinen ideoija tai tilaaja voi sen sijaan olla esimerkiksi taiteilijoiden työryhmä, joka suunnittelee tapahtuman omiin tarpeisiinsa. Tilaaja voi myös olla toinen organisaatio tai organisaatiorypäs, jolla on omien tavoitteidensa edistämiseen liittyvät päämäärät, joihin tapahtuma soveltuu. Tällainen taho voi olla myös esimerkiksi kunta, joka haluaa edistää matkailua tai sosiokulttuurisia tavoitteitaan. Tuottaja rooli voi jälkimmäisessä tapauksessa sisältää myös taiteellista suunnittelua ja taiteilijoiden rekrytointia. (Halonen 2010, 12.)

Tapahtumalla on usein teknisistä palveluista vastaavaa henkilöstöä, kuten ääni- ja valotekniikka ja turvallisuushenkilöstö. Tärkeä kumppani tapahtumalle on usein media. Media ilmoittaa tapahtumasta, mutta myös välittää mielikuvaa siitä. Välillisesti se voi siis vaikuttaa myös yleisöön sekä rahoittajiin antaessaan kuvaa esimerkiksi laadusta ja tapahtuman toimivuudesta. Sähköinen media on yhteistyökumppani tapahtuman sisällön luomisessa ja laajemman näkyvyyden tavoittamisessa lähettämällä tapahtumaa suorana sekä tallenteina. (Halonen 2010, 12.) Tapahtuman sisällöstä vastaavat teosten luojat sekä esittäjät.

Tapahtuman, tässä tapauksessa festivaalin voi nähdä tuotteena. Varsinainen sisältö tapahtumassa on kaikkia muita tekijöitä liikuttava ydin, mutta sen ympärillä olevaa kokonaisuutta ja muun muassa organisaatiota on syytä ymmärtää. Järjestelyt ovat avainasemassa onnistuneen tapahtuman suhteen. Järjestäjien osaaminen siis heijastuu lopputuotteeseen olennaisella tavalla (Kinnunen 2011, 26.) Talous on olennainen osatekijä tapahtumien järjestämisessä. Suurin osa tapahtumista pyörii jossain määrin markkinaehtoisesti ja pääsylipuista maksavat asiakkaat ovat tärkeä osa kokonaisuutta. (Kinnunen 2011, 26.)

Verkostoilla on merkitystä niin tapahtuman rakentamisen kuin yksittäisen taiteilijan näkökulmasta. Tapahtumien merkitys on taiteilijoille suuri. Verkostojen rakentaminen ja uusien vaikutteiden piiriin pääsy on osa taiteilijan identiteetin ja osaamisen kehittymistä. (Iso-Aho 2011, 14.) Festivaalien tehtävänä on olla taiteilijoiden kohtauspaikka, kehitysalusta ja törmäyttämisaarena, jossa on mahdollista syntyä syvempää yhteisymmärrystä (Iso-Aho 2016, 61). Kansainvälinen verkostoituminen ja uuden vaikutteet ovat olleet myös esimerkiksi Musiikin ajan ja Helsinki Biennalen johtajatuksia 80-luvulta lähtien. Festivaalin on katsottu luovan erinomaiset puitteet niin sosiaalisen kanssakäymisen kuin musiikin näkökulmasta. (Hottinen 2016, 66.) Erilaisuuteen ja monipuolisuuteen pyrittiin nimenomaan kansainvälisyyden kautta, mutta 2000-luvulla sitä on lähestytty myös teemojen avulla (Hottinen 2016, 67). Pohjoismaisten musiikkipäivien kantaviin arvoihin luetaan säveltäjien mahdollisuus verkostoitua, esitellä musiikkiaan sekä vaihtaa ajatuksia (Fjeldsøe, M. & Groth 2019, 11).

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Tutkielman teoriaosuudessa käsiteltiin aiempaa festivaalitutkimusta, sekä määriteltiin festivaalia, festivaaliorganisaatiota ja kolmannen sektorin toimintaa. Koska UNM-festivaalilla on pitkä historia, mutta siitä ei löytynyt erityisen paljon mainintoja kirjallisuudessa, vaikuttaa aiheelliselta tuoda se tutkimuskentälle. Tarkoituksena on tarkastella toimintakulttuuria, jonka pohjalta UNM- festivaalin toiminta muodostuu ja millaisille arvoille se rakentuu.

1. Miten UNM näyttäytyy festivaaliorganisaationa ja kolmannen sektorin toimijana?
2. Ilmeneekö organisaation toiminnassa selkeitä muutoslinjoja, jotka vaikuttavat sen ydintoimintaan?
3. Miten UNM:n toiminta ilmenee suhteessa sen verkostoihin?
4. Millaisia merkityksiä toiminnalle festivaaliorganisaatiossa toimineet antavat?

3.2 Menetelmien valinnasta

Ei ole olemassa objektiivista tietoa vaan tutkija on toimija, joka valitsee menetelmän oman ymmärryksensä pohjalta (Sarajärvi ja Tuomi 2017, 20). Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineiston voi tuottaa esimerkiksi haastatteluin tai kyselyin, mutta on mahdollista myös käyttää monenlaista valmista aineistoa (Alasuutari 2011, 22). Kvalitatiivisen aineiston analyysimenetelmiä löytyy runsaasti. On tärkeää pohtia aineistonkeruun ja -käsittelyn yhteyttä kvalitatiivisessa tutkimuksessa. Analyysin osaaminen on tarpeellista jo aineistoa kerätessä, koska se suuntaa tutkimusta eteenpäin sekä rajaa ja kohdentaa sitä. Ratkaisevaa ei ole kootun datan määrä vaan siitä tuotetun analyysin vartenotettavuus ja ennen kaikkea tulkinta ja johtopäätökset niiden pohjalta. (Hakala 2018, 17.)

Eksplisiittisesti määritelty metodi voi auttaa tutkijaa olemaan sortumatta vain todistelemaan omia ennakkoluulojaan aiheeseen liittyen. Aineistoilla täytyy olla mahdollisuus yllättää, muuten käytetty metodi on huono ja analyysin tuloksena tulisi olla mahdollisuus saada aineistosta irti hypoteeseja tai asetelmaa korjaavaa palautetta. (Alasuutari 2011, 63.) Kvalitatiivinen aineisto on pala näytteitä elävästä elämästä (Alasuutari 2011, 67).

3.2.1 Haastattelu

Tässä tutkielmassa on käytetty menetelmänä haastattelua aineiston hankkimiseksi. Muu aineisto on arkistomateriaalia sekä havainnoinnin muistiinpanoja. Haastattelu tulisi ottaa menetelmäksi siitä syystä, että se jollain tavalla erityisesti palvelee tutkimusta (Eskola, Lähti & Vastamäki 2018, 24). Haastattelu tutkimusmenetelmänä tulee kysymykseen, kun tarkoituksena on tutkia ihmisten käsityksiä, kokemuksia ja mielipiteitä. Haastattelijä voi tarjota haastateltavalla valmiit vastausvaihtoehdot kysymyksiinsä tai sallia keskustelunomaisen tyylin, jossa haastateltava jopa ohjaa keskustelun kulkua. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 11)

Haastateltavina oli kaksi henkilöä, joilla on ollut keskeinen rooli UNM organisaatiossa vuosina 1995 ja 2020. Haastattelu oli muodoltaan asiantuntijahaastattelu. Haastattelut toteutettiin etänä käytännön syistä johtuen. haastateltavat olivat mielellään mukana ja haastatteluiden aikaan kaikin puolin tottuneita etäyhteyksillä toimimiseen. Aino-Maija Pennasen haastattelu toteutui syksyllä 2022 ja Lauri Supposen haastattelu keväällä 2023. Haastattelut tallennettiin zoom-nauhurilla ja litteroinnit on tehty sanatarkkaan, mutta jättäen pois esimerkiksi mahdolliset miettimistauot. Tiedot haastateltavia tutkimuksen aiheesta ja siitä, että kyseessä on asiantuntijahaastattelu, jossa henkilöt esiintyvät omilla nimillään. Haastateltavat antoivat suostumuksensa kirjallisena suostumuslomakkeella. Haastattelun runkona toimi teemat, joita haastateltavat saivat pohtia vapaasti. Laadullisen haastattelun ollessa kyseessä aineistoa pyritään yleensä keräämään mahdollisimman paljon ja voi olla perusteltua antaa tiedonantajan tutustua haastattelun teemoihin ja kysymyksiin etukäteen. (Sarajärvi & Tuomi 2017, 85) Ennakkotietoina haastateltavilla oli tutkimuksen aihe, mutta varsinaiset teemat heille esiteltiin vasta haastattelutilanteessa. Haastattelut olivat kestoltaan noin tunnin. Tutkimuksessa ei käsitelty haastateltavan henkilön kannalta arkaluontoisia tietoja.

Teemahaastattelu on etenkin opinnäytetöissä yleinen menetelmä. (Eskola, Lätti & Vastamäki 2018, 25.) Haastattelutilanteen struktuuri on niin ikään olennainen seikka. Haastattelijan tulee päättää ovatko kysymykset tarkkaan lukitut ja tilanne haastattelijan ohjaama vai saako se muotoutua avoimeksi keskusteluksi. Teemahaastattelu on keskittien valinta. Se ottaa haastateltavan huomioon eli vastaukset eivät noudata tiettyä lomakemallia, jota sovelletaan kaikkiin samalla tavalla, mutta se ei ole täysin avoin keskustelukaan. Teemahaastattelussa aihepiirit eli teema-alueet on ennalta määrätty. (Eskola ym 2018, 26) Haastattelun etuna Hirsjärven ja Hurmeen mukaan on sen suora vuorovaikutuksellisuus. Teemahaastattelu on eräänlainen puolistrukturoitu haastattelu. Teemahaastattelu tuntuu luontevalta, sillä siinä edetään teemojen mukaisesti ja rennosti keskustellen. Kysymysten muodollinen asettelu ei ole tärkeää vaan tiettyjen teemojen läpikäyminen joihin informantti saa luoda näkökulmastaan merkityksiä. (Hirsjärvi & Hurme 2018, 47-48.) Menetelmänä haastattelu on joustava, sillä haastattelijalla voi esittää tarkentavia kysymyksiä ja keskustella aiheesta

informantin kanssa. Teemahaastattelu palveli menetelmänä tämän tutkielman aineistonkeruuta, sillä se antoi informanteille tilaa kertoa kokemuksistaan.

Huomionarvoista on se, että kysymykset eivät esiinny tarkasti määrättyssä järjestyksessä ja tietyillä vastausvaihtoehdoilla. Ei ole kuitenkaan välttämätöntä olla tarkkarajaisia kysymyksiä vaan keskustelua ohjaavat aihealueet. Kysymysten tai teemojen valinnassa tulee pohtia, miten teemat muodostetaan ja mikä on niiden suhde teoriaan. (Eskola ym. 2018, 26.) Ihmisten tulkinnat asioista ja heidän niille antamansa merkitykset korostuvat teemahaastattelussa. Aiheet ovat syvennettävissä teemojen sisällä vastausten perusteella. (Sarajärvi & Tuomi 2017, 58)

Haastattelija voi myös havainnoida kokonaisvaltaisesti tiedonantajan tapaa esittää asiansa. Havainnoinnin käyttö tulisi kuitenkin ilmaista raportissa ja tuloksissa. (Sarajärvi & Tuomi 2017, 86.) Tässä tutkielmassa korostuu haastateltavien tuottama informaatio eikä tarkoituksenmukaista ollut havainnoida haastateltavien ilmaisua.

Informanttien motivoiminen haastatteluun voi joissain tapauksissa olla tarpeen ja siihen on joitakin keinoja. Joillekin voi olla mielekästä, että saa kertoa oman mielipiteen tai jakaa kokemuksiaan (Eskola ym 2018, 27). Vertaiskokemus tutkijuudesta voi motivoida osallistumaan, mutta myös näkyvyys voi olla motivoivaa eli se, että saa näyttäytyä asiantuntijana (Eskola ym. 2018, 28). Asiantuntijahaastattelussa ajatus on kuvata ainutkertaista tapahtumakulkua tai ilmiökenttää ja siksi siitä saatava tieto on rajatulla määrällä ihmisiä (Alastalo & Åkerman 2010, 374). Hyvä pohjatieto ilmiöstä on suotavaa ja helpottaa täydentävien kysymysten esittämistä (Alastalo & Åkerman 2010, 379). UNM:n kohdalla koin olevan perusteltua tehdä nimenomaan asiantuntijahaastattelut, sillä vain harvoilla henkilöillä on kokemusta organisaatiossa toimimisesta vastuullisessa roolissa.

Tarkoituksena on tuottaa faktoja yhdessä haastateltavan kanssa. Faktat rakentuvat niin että haastattelija tuo oman näkemyksensä aiheesta ja pyytää asiantuntijaa kommentoimaan aihetta. (Alastalo & Åkerman 2010, 390.) haastattelija tuo tilanteeseen oman tulkintansa sillä hetkellä. Haastateltavien valinta tämän tutkielman kohdalla

eteni niin sanotulla lumipallomenetelmällä, jossa yhden haastateltavan kautta löytyi toinen haastateltava (vrt. Eskola ym. 2018, 27). Haastatteluaineistosta poimittujen esimerkkien käyttö ja niiden yhteys argumentointiin tulisi olla tutkijalle selkeä eli niitä tulee käyttää harkiten eikä korvaamaan tutkijan omaa ajattelua. (Sarajärvi & Tuomi 2017, 22.)

Asiantuntijuus liittyy enemmän siihen mitä ihmiset tekevät kuin siihen mitä ihmiset ovat ominaisuuksiltaan tai tiedoiltaan. Esimerkiksi jonkin instituution kohdalla tieto on hankittu toiminnan kautta. Olennaista asiantuntijuuden määrittämisessä tutkimuksen kannalta on tunnistaa oikea asiantuntijataho. Asiantuntijoilla tulisi olla jotain sellaista tietoa, jota ei ole muilla tai sitä on erityisen harvoilla. (Alastalo, Åkerman & Vaittinen 182.) Asiantuntijoita haastatellaan tutkittavaan aiheeseen kuuluvan tiedon vuoksi. 184

Asiantuntijahaastattelua voi käyttää kolmella tavalla. Eksploratiivinen tapa on kartoittava ja silloin aiheesta on yleensä vähän tutkimusta. Systematisoitu haastattelu tulee kyseeseen, kun tavoitteena on kokonaisvaltaisempi käsitys, "objektiivisen" tiettyyn aiheeseen keskittyvän tiedon kerääminen. Teoriaa luova haastattelu on kolmas tapa ja siinä pyrkimyksenä on rekonstruoida myös implisiittistä tietoa pohjautuen asiantuntijan toimintaan ja tulkintoihin. (Alastalo, Åkerman & Vaittinen 2017, 185.) Tähän tutkielmaan asiantuntijahaastattelu oli sopiva menetelmä, sillä kiinnostuksen kohteena oli tieto organisaation toiminnasta organisaation sisältä käsin. Kyseisestä festivaalista on vähän kirjallista tietoa, joten sen osalta lähestyminen oli kartoittavaa. Kuitenkin tässä tutkielmassa viitekehyyksenä on festivaalitutkimus laajemmin, jolloin se sijoittuu osaksi suurempaa kokonaisuutta ja sen käsittelyä.

3.2.2 Havainnointi

Kun tutkitaan vuorovaikutuskäyttäytymistä, on havainnointi aineistonkeruumenetelmänä tarkoituksenmukaisin (Sarajärvi & Tuomi 2017,62). Kuitenkin tulee ottaa huomioon, että menetelmä yksinään ei välttämättä ole riittävä. Osallistava havainnointi on yleistä laadullisessa tutkimuksessa. Havainnointi on perusteltua, jos tutkitavasta ilmiöstä tiedetään hyvin vähän tai jos siitä on muuten vaikea saada tietoa.

Havainnointi näyttää asiat oikeissa yhteyksissään. (Sarajärvi & Tuomi 2017, 70.)

Olellainen osa tätä tutkielmaa on oma osallistumiseni festivaalin työryhmään ja toimin näin osallistuvana havainnoijana.

Kuitenkin, tulee muistaa, että havainnot ovat johtolankoja tulokseen, joista syntyy tulkinta. Kiinnostavuus ei kerro onko havainto hyvää tutkimusmateriaalia. Asia voi olla pintapuolin kiinnostava mutta siitä johdettu tutkimus voi näyttäytyä huonona ja toisaalta tylsät arkiset havainnot voivat poikia merkittäviä tutkimuksia. Havainnot pitää pystyä liittämään teoreettiseen viitekehykseen ja selittää sen avulla, sillä havainnot eivät itsessään osoita olevansa tosia. (Alasuutari 2011, 62.) Havainnointi tuntuu luonteelta lisäykseltä, sillä olin festivaalin työryhmässä mukana ja sain konkreettisesti kokea organisaatiota sisältäpäin. Omat työtehtäväni olivat kuitenkin selkeästi rajattuja, enkä nähnyt koko prosessin rakentumista alusta asti, joten koin haastattelut tarpeellisena täyttämään kokonaiskuvaa, vaikka minulla oli käsitys, miten festivaali rakentuu sekä siitä, miten yhdistysmuotoinen organisaatio toimii keskimäärin.

Piilohavainnoinnilla tarkoitetaan sitä, että tutkija osallistuu, mutta muut eivät tiedä tutkimuksellisesta motiivista osallistumiseen. Tällöin autenttisuus on mahdollista, sillä tutkijan vaikutus ilmiöön ei korostu. Eettisenä ongelmana on ihmisten joutuminen tutkimuksen kohteeksi tietämättään ja lupautumattaan. (Sarajärvi & Tuomi, 94.) Omissa havainnoissani en keskittynyt havainnoimaan yksittäisiä ihmisiä vaan prosesseja sekä omaa toimintaani organisaatiossa. Näkisin, että eettistä ongelmaa ei synny huolimatta siitä, että ihmiset olivat osa näitä prosesseja, joita havainnoin.

3.3 Aineisto

Aineistona tässä tutkielmassa käytettiin Suomen UNM toimikunnan arkistoa, joka sisältää apuraharaportteja, käsiohjelmia, kirjanpitoa, kirjeitä, uutiskirjeitä, ja muita dokumentteja. Lisäksi toteutettiin kaksi asiantuntijahaastattelua. Laadullisen tutkimuksen sekä salapoliisityön välillä on yhtymäkohtia, sillä vihjeen murusista pitää

yrittää laatia jotain kokonaista ja tieteellistä tietämystä lisäävää. (Puusa & Juuti 2020, 4-5). Teoreettisen viitekehyksen ja metodin valitseminen tulee olla jonkinlaisessa sopuinnussa keskenään ja monesti laadullisen analyysin kannalta mahdollisimman monipuolinen aineisto on suotavaa, sillä se luo mahdollisuuksia myös usean näkökulman kautta tapahtuvaan tarkasteluun. (Alasuutari 2011, 64.)

Tässä tutkielmassa on etnografisen tutkimuksen piirteitä. Etnografiselle otteelle on tyypillistä useiden menetelmien ja aineistojen käyttö rinnakkain. Näitä aineistoja on voitu kerätä haastatteluilla, havainnoinnilla, keskustelujen kautta tai ne voivat olla valmiita dokumentteja. Tutkimuksen keskiössä organisaatiota tutkittaessa etnografisella otteella voi olla suhteet, verkostot tai vaikkapa työskentelykäytännöt. (Palo-niemi & Collin, 201.) Kuten edellä todettiin, kirjallisia mainintoja UNM:n liittyen on vähän, joten perustiedon kartoittaminen tätä tutkielmaa varten on olennaista. Tehdessä tieteellistä tutkimusta tutkijan tulee päästä havainnon kanssa samaan todellisuuteen, eli kun tutkijan omat ennakkotiedot, näkökulmat ja teoria kohtaavat syntyy ymmärrys. Tutkimus muodostuu kuitenkin tutkimusta koskevista valinnoista eli lähdekirjallisuudesta ja tutkimusaineistosta sekä sisältää keskustelua tutkimuksen pääväitteestä eli tutkimustuloksesta. (Vilka 2018, 133.)

Vaikka kvalitatiivisen aineiston kanssa yleistyksen kvantitatiivisen tutkimuksen tapaan eivät ole koherentteja, osa tuloksista voi silti olla relevantteja koskien esimerkiksi tiettyä ihmisryhmää (Hakala 2018, 19). Eli toisin sanoen tämän tutkielman tulokset saattavat koskea UNM-toimijoita laajemmin, mutta ne tuskin toimivat yleistyksinä festivaalikenttään. Toisaalta jotkin asiat saattavat päteä muihinkin festivaaliorganisaatioihin joiltain osin. On aiheellista pohtia kuvaavatko kerätyt tiedot juuri sitä mitä tutkielmassa halutaan ilmentää, eli onko se sisäisesti luotettavaa ja toisaalta onko mahdollista tehdä yleistyksiä eli onko se ulkoisesti luotettavaa (vrt. Hakala 2018, 20). Tässä tutkielmassa sisäinen luotettavuus on olennaisempaa kuin ulkoinen luotettavuus.

3.4 Ymmärrystä kohti analyysin avulla

Ymmärtäminen on tavoitteena kaikessa tieteessä, oli kyseessä sitten maailman, ihmisten tai kokemusten tutkiminen (Aaltola 2018, 22). Kausaalisuhteisiin keskittyvien menetelmien täydentämiseksi haluamme ymmärtää. Positivistinen tutkimusote vie tutkijan tarkastelemaan tutkimuksen kohteeseen vaikuttavia ulkoisia tekijöitä mutta ihmistutkimuksen piirissä ollaan kiinnostuttu myös inhimillisen toiminnan sisällöstä ja seurauksista. (Aaltola 2018, 23) toisaalta tätä kahtiajakoa on haluttu myös loiventaa selittämällä ihmisen käyttäytymiseen liittyvän kausaalisuutta, jossa ihmisen toiminta on selitettävissä päämäärien ja tarkoitusten sanelemaksi toiminnaksi.

Ymmärtävä selittäminen, jonka tarkoituksena ei ole esittää universaaleja lainalaisuuksia vaan yksittäisen ilmiön ”paikallinen selittäminen” on yhteistä kulttuurin tutkimukselle ja kvalitatiiviselle tutkimukselle (Alasuutari 2011, 43.) Tässä tutkielmassa on etnografisen tutkimuksen piirteitä. Etnografinen tutkimusote voi tulla kyseeseen, jos tavoitteena on esimerkiksi erilaisten yhteisöjen toiminnan, sosiaalisen vuorovaikutuksen tai toimintakulttuurien tutkiminen. Sillä on juuret antropologiassa ja keskeinen tavoite on kuvata mitä toimintaympäristössä tapahtuu ja miten kohteena olevat ihmiset näkevät ja tulkitsevat samassa ympäristössä toimivia ihmisiä. Tutkimusote sopii erityisesti silloin kun kohteesta tiedetään hyvin vähän ja kiinnostuksen kohteena voi olla esimerkiksi vuorovaikutus, suhteet, verkostot tai työn tekemisen käytännöt. (Paloniemi & Collin, 201.)

Merkitystulkinnat ja arvoituksen ratkaiseminen on olennaisin osa kvalitatiivista analyysyä, vaikka kvantitatiivisen analyysin tuloksena saatuja muuttujia voi käyttää johtolankoina muodostettaessa kvalitatiivisen tutkimuksen tulosta (Alasuutari 2011, 41). Tilastollisessa selittämisessä sallitaan poikkeuksia yleisestä säännöstä, kun taas kvalitatiivinen pyrkii yhdistämään kaikki tutkimuksen ”mysteeriiin” liittyvät asiahaarat kokonaisuudeksi, jossa ei ole sisäisiä ristiriitoja (Alasuutari 2011, 30-31). Aineiston tarkastelun näkökulma on aina tietty teoreettismetodologinen ja niin, että vain niihin esitettyihin kysymyksiin haetaan vastauksia, joita kulloinkin tarkastellaan olennaisen tiedon löytämiseksi. Havainnoista etsitään yhteinen piirre tai

nimittäjä, jonka jälkeen havainnot yhdistetään joko yhdeksi joukoksi tai useammaksi, mutta kuitenkin pyritään karsimaan alkuperäisestä "raakahavaintojen" määrästä. (Alasuutari 2011, 33)

Fenomenologisessa ja hermeneuttisessa ihmiskäsityksessä keskeistä tutkimusta tehdessä on kokemus, merkitys ja yhteisöllisyys. Tavoitteena on ymmärtäminen ja sen pohjalta tulkinnan tekeminen. (Sarajärvi & Tuomi 2017, 30) Fenomenologiassa on mukana intentionaalisuus eli ihmisen toiminnalla on aina suunta. (Sarajärvi & Tuomi 2017, 31.) Fenomenologisessa tutkimuksessa on hermeneuttinen ulottuvuus, kun yritetään ymmärtämisen ja tulkinnan kautta luoda sääntöjä ja saada aikaan oikeita ja vääriä tulkintoja. Hermeneuttinen ymmärtäminen tässä kontekstissa on ilmiöiden merkityksen oivaltamista. Hermeneutiikkaan liittyy käsitteet esiymmärrys ja hermeneuttinen kehä. Yymmärrys syntyy aina jo ymmärretyn pohjalta eli sen pohjalla on esiymmärrys ja se on aina tulkintaa. Näin muodostuu hermeneuttinen kehä. (Tuomi & Sarajärvi 2017, 31)

Sisällönanalyysi on menetelmä, jota käytetään puheen, kirjoitetun ja kuvallisen viestinnän analysoinnin välineenä. Sisällönanalyysiä voi käyttää sekä laadullisessa että määrällisessä tutkimuksessa ja sitä voi hyödyntää sekä deduktiivisesti että induktiivisesti, riippuen siitä, mitä aiheesta etukäteen on tiedossa. Laadullisessa sisällönanalyysissä keskeinen tavoite on kuvata sosiaalista todellisuutta teeman luomisen kautta. Se saavutetaan systemaattisen koodausprosessin ja merkityksen tutkimisen avulla. Menetelmänä se on systemaattinen ja objektiivinen tapa kuvata ja kvantifioida ilmiöitä. (Elo & Kyngäs 2007, 107-108)

Laadullinen sisällönanalyysi on menetelmä laadullisen datan analysointiin. Siinä keskitytään aiheeseen ja kontekstiin ja korostetaan esimerkiksi vaihtelua. Kirjoitetun tekstin kohdalla tämä voi tarkoittaa esimerkiksi samankaltaisuuksien ja erojen löytämiseen. Se tarjoaa mahdollisuuksia analysoida ilmeistä ja kuvailevaa sisältöä sekä piilevää ja tulkitsevaa sisältöä. Laadullisen sisällönanalyysin alkuperä positivistisessä paradigmassa vaikuttaa keskusteluun sen ontologisista ja epistemologisista juurista. Ontologiset oletukset ovat avoimia ja vaihtelevat tutkijoiden näkökulmasta

riippuen. Hermeneuttisen näkökulman tutkijat pyrkivät olemaan lähellä ja yhteydessä tutkimukseen osallistuviin ja ovat kiinnostuneita merkityksistä. Laadullisen sisällönanalyysin epistemologinen perusta on, että data ja tulkinta ovat haastateltavan ja haastattelijan yhdessä aikaansaama tuotos, kun taas analyysivaiheen tulkinta on tutkijoiden ja tekstin yhteisesti luoma tuotos. Tekstin oletetaan siis sisältävän useita merkityksiä. (Graneheim, Lindgren & Lundman 2017, 29-30.)

Laadullisen tutkimuksen analyysi etenee tutkija Timo Laineen mukaan niin, että ensin tehdään päätös siitä, mikä aineistossa on kiinnostavaa. Toiseksi käydään läpi ja erotetaan kiinnostavat asiat, jätetään kaikki muu pois ja kerätään yhteen kiinnostavat asiat. Sitä seuraa luokittelu, teemoittelu ja tyypittely, joiden jälkeen kirjoitetaan yhteenveto. Heikkoutena ensimmäisessä vaiheessa voidaan pitää sitä, että laadullisessa aineistossa ilmenee usein monia kiinnostavia asioita. Siitä huolimatta tutkijan tulisi valita tutkimuksessa tutkittava asia, otettava irti aineistosta kaikki siihen liittyvä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 104.)

Koodaamiseen ei ole mitään yksiselitteistä ohjetta, mutta koodien tehtävä on toimia muistiinpanoina, jäsentää sitä mitä aineistosta käsitellään, toimia tekstin kuvailun apuvälineinä ja aineiston jäsenyyksen testausvälineenä ja ne toimivat osoitteena tekstin eri kohdille etsimistä ja tarkistusta varten. Luokittelussa etsitään aineistosta luokat ja lasketaan niiden esiintyvyys ja ne voidaan esittää taulukkona. Teemoittelu on samankaltaista kuin luokittelu sillä erotuksella, että pääpaino on siinä, mitä kustakin temasta on sanottu. Tyypittelyssä aineisto ryhmitellään tyypeiksi eli etsitään teemojen sisältä yhtäläisyyksiä ja yritetään muodostaa tyyppiesimerkki. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 78-79.)

Selvityksen ja tutkimuksen rajapintaa voi lähestyä siten, että tutkimuksessa täytyy mennä pintaa syvemmälle ja selvitys on esimerkiksi jostain jo olemassa olevasta tutkimuksesta raportoiminen tai jonkun ilmeisen asian reflektointi. Tutkimuksessa täytyy esittää joku tulkinta empiirisen tiedon valossa. (Alasuutari 2011, 59.)

4 TULOKSIA

4.1 UNM toimijana ja osana tutkimusdiskurssia

UNM-festivaali ilmentää musiikkifestivaalin määritelmää monipäiväisenä tapahtumana ja omalle tarkoitukselleen profiloituneena tapahtumien joukkona. Pohjoismaissa opiskelevat ja opiskelleet nuoret säveltäjät voivat hakeutua teoksillaan osallistumaan. Vastauksissa oli tunnistettavissa osallistumisen merkityksien pohdintaa ja sen vaikutuksia yhteisöön ja yksilöön. Vastauksissa ideologia ei näkynyt suoraa mutta on tunnistettavissa yleisesti ottaen. Erittelen festivaalin merkityksiä vielä tarkemmin luvussa 5.4, Toiminnan merkityksiä.

Yhdistysmuotoisuus on selkeä toiminnallinen muoto keskittyen festivaalin järjestämiseen. Suomen UNM toimii yksinomaan festivaalin järjestämistä varten, mikä on tyypillistä vastaavanlaiselle kolmannen sektorin toimijalle. Aatteellisena yhdistyksenä se siis keskittyy ydintoimintaansa. Korvat Auki ry:n alaisena toimisessaan erillisten sääntöjen muodostaminen UNM toimikunnassa ei ollut selkeästi nähtävissä vastauksien tai arkistolähteiden perusteella. Vuonna 2017 perustetussa yhdistyksessä on jo yhdistyslainsäädännön puitteissa tarvetta säännösten luomiselle ja toiminnan selkeälle sisäiselle organisoinnille. Huomionarvoista on, että yhdistys ei edellytä jäsenyyttä festivaalille hakevilta säveltäjiltä, eli sitä ei voi pitää jäsenistönsä edunvalvontaan keskittyvänä yhdistyksenä. Mutta edunvalvonta näyttäisi silti olevan toiminnan ydinajatus, vaikka se ei edellytä jäsenyyttä. UNM organisaatiolla on

itsenäisenä yhdistyksenä myös paremmat mahdollisuudet toiminnan parempaan kirjalliseen dokumentointiin, joka Korvat Auki ry:n alaisuudessa näkyi pieninä sivuhuomioina toimintakertomuksissa. Tämä voi hyödyttää kehittämään toimintaa eteenpäin ja juurruttamaan hyväksi havaittuja käytäntöjä. Yleisesti kolmannen sektorin toimijoiden ennustetaan muuttavan toimintaansa ammattimaisemmaksi. Tulevaisuuden suuntauksia voi olla myös UNM:n kohdalla se, että toiminta organisaatiossa muuttuu ammattimaisempaan suuntaan. Se asettaa kuitenkin myös vaatimuksia organisaation sisälle esimerkiksi toiminnallisiin komentoketjuihin ja tulisikin miettiä millainen malli palvelisi yhteisöä parhaiten.

4.2 UNM organisaation muodostuminen ja ydintehtävät

Tarkkaa henkilömäärää vuoden 1995 festivaalin toimikunnasta ei ole, mutta ydintehtäviä hoitava joukko ihmisiä oli pienempi ja festivaalin aikana oli enemmän ihmisiä osallistumassa organisaation toimintaan. Vuoden 2020 festivaalia valmisteli ensin UNM:n hallitus, joka myöhemmin lähempänä festivaalia täydentyi tuotantotiimillä. Tuotantotiimissä toimi 13 henkilöä jakamassa vastuita eri tapahtumista. UNM yhteisössä vaikuttaneet henkilöt ymmärtävät yhteisön merkityksiä sekä sosiaalista todellisuutta, jossa se toimii. UNM organisaation olemassaolo perustuu yksinomaan sen tavoitteisiin edistää pohjoismaisten nuorten säveltäjien ammatillisista kasvua ja etenemistä. Kolmannen sektorin toimijana, jolla on laajat yhteistyöverkostot UNM on vapaa markkinaorientoituneisuudesta. Festivaalien kohdalla se on melko harvinaista, sillä usein pääsylipputulot ovat olennaisia festivaalin taloudelle. UNM:n kohdalla näin ei kuitenkaan ole.

Yleisesti nähdään pitkäjänteisen sitoutumisen olevan yhdistystoiminnan kannalta arvokasta, mutta UNM:n kohdalla on suotavaa ja jopa välttämätöntä, että organisaatio uudistuu säännöllisesti. UNM on epämuodollinen organisaatio, sillä se ei toimi voittoa tavoittelevasti eikä sillä mittapuulla tehokkaasti. Valmista mallia sisäiseen tehtävänjakoon ei ole, mutta mahdollisuuksia oppia menneistä tuotantoprosesseista varmasti on. Olennaista toiminnan kannalta on yhteinen päämäärä.

"Siinä kuitenkin oli semmonen hauska opiskelijameininki, mikä varmaan on vieläkin, niin mä kuvittelisin. sillee että voidaan vähän improvisoida (Pennanen 2022)

"Monille se oli sellanne niinku alusta tavallaan et ne oppi siinä paljon asioita, mitkä sitten vei niitä eteenpäin. Tota ei pysty opiskelee välttämättä kovin hyvin muuta kun tekemällä (Supponen 2023)

UNM koetaan oppimispaikkana myös organisaatiolle ja sen jäsenille. Tekemisen traditio ei näyttäisi olevan selkeästi periytyvä, mutta joitakin malleja ja esimerkkejä aikaisemmasta toiminnasta hyödynnetään. Rahoitus on tapahtuman kannalta olennainen osa organisaation toimintaa ja vastuutehtäviä. Myös rahoitukseen hankintaa on mahdollista tehdä vapaasti, mutta apurahat ovat toiminnan kannalta olennainen edellytys

"Apurahahakemukset oli kuitenkin tehtävä" (Pennanen 2022)

"Ja sit tärkeintä, mikä oli ehkä, että mä hoidin apurahahaut ja järjestin matkat yleensä. (Pennanen 2022).

"Meillä ei ollu mitään semmosta valtionosuutta mikä meidän ois pitäny raportoida ja... Me oltais voitu järjestää pullamyyjäisiä niin se olis niinkun toiminu" (Supponen 2023)

"itseasiassa se lista saaduista apurahoista, joka oli muuten tärkeä tulevien apurahojen hakemiselle, koska sen kaikissa apurahahakemuksissa on se kohta, että listaa tähän viimesen kolmen vuoden apurahat ja mullahan oli viimesen viidentoista vuoden ajalta apurahalista. Niin se oli hyödyllinen koska ties mistä voi hakee" (Supponen 2023)

Itsenäisenä organisaationa UNM:lla on mahdollisuus luoda omat sääntönsä ja toimia yhteisten arvojen pohjalta. Toiminnan "auktoriteettina" voisi pitää sitä ideologiaa, johon koko toiminta perustuu. Ideologian toteuttamisessa on kuitenkin aina vapautta ja tulkinnanvaraa. Haastateltavat kuvasivat päätyneensä UNM toimintaan sosiaalisten suhteiden kautta.

Se varmaan se kiinnostus alko ehkä silloin vuoden oisko ollu, että yheksänkymmentä oli edellinen Suomessa, niin jotenkin mulla on sellanen muistikuva, että mä oisin käynyt siellä konserteissa ja jotenkin siitä sitten just kavereitten kautta ja silloin ennen muahan toiminnanjohtajana oli Anita Söderström” (Pennanen, 2022)

Se on jossain määrin semmonen aika vapaasti periytyvä seuraaville järjestäjille edellisiltä. Et edelliset on saattanu olla viis vuotta tekemässä. ja niilläkin saattaa olla historiaa sen kaa niinku säveltäjinä, että ne on saattanu olla useamman vuoden vielä säveltäjänä ennen sitä, niinkun mulle kävi

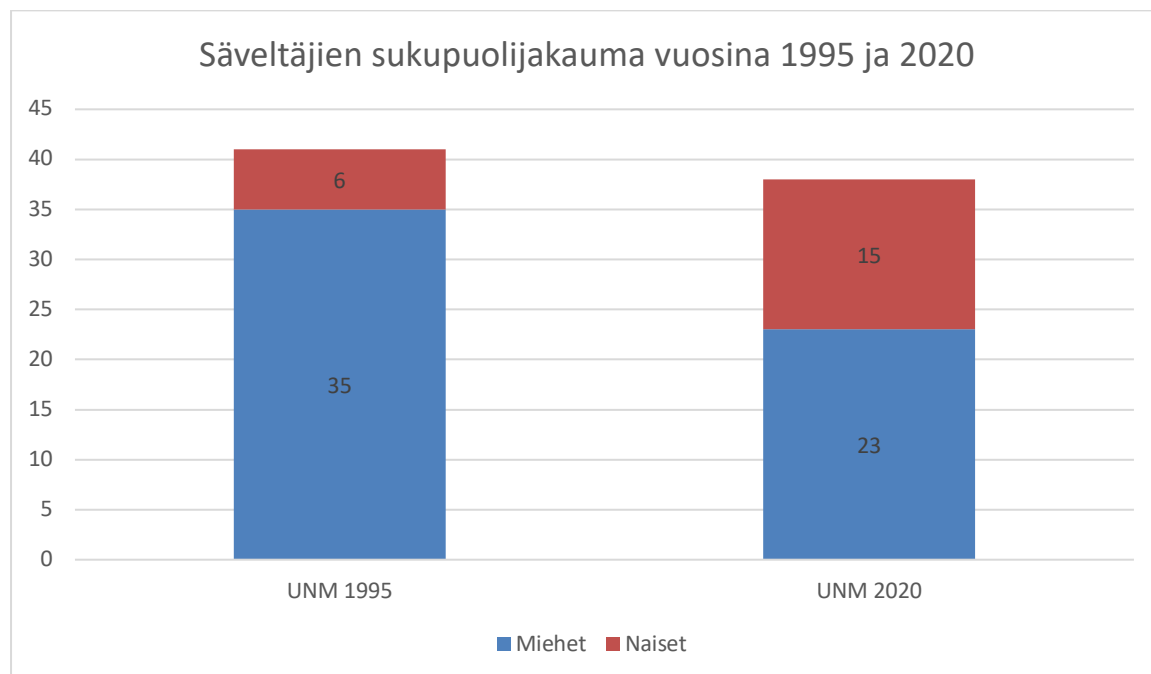
et siinä oli tavallaan niinkun vapaus omien arvojen esiin tuomiseen myöskin (Supponen 2023)

Ammattilaisten verkosto auttaa organisaation ydintehtävässä. Jos vertaa UNM:n toimintaa kolmannen sektorin toimijoihin on toimintamalli jokseenkin poikkeuksellinen. Se toimii hyödyntäen ammattilaisista koostuvia verkostoja, mutta toimijoiden suuren vaihtuvuuden sekä yleisen luonteen vuoksi sitä ei voida pitää ammattituottajien yhdistyksenä. Toiminta ei siis mallinna valmista kaavaa vaan toiminta on myös tuotannon osalta kokeellista. Niin sanottua ideaalityyppiä se ei siis edusta kolmannen sektorin toimijana. Suurin yksittäinen organisaatioon liittyvä muutos UNM:n toiminnassa on irtaantuminen Korvat auki ry:stä omaksi yhdistykseksi vuonna 2017. Muodollisesti vastuuhenkilöillä oli eriävät tittelit vuosina 1995 ja 2020, mutta vastualueet olivat samankaltaiset. Vuonna 2020 oli festivaalinjohtaja ja vuonna 1995 Toiminnanjohtaja. Toiminnan voisi tuloksien perusteella tulkita olevan arvokasta nuorelle säveltäjäpolvelle, osallistuville sidosryhmille sekä UNM yhdistykselle. Syitä ja motiiveja halukkuuteen osallistua toimintaan on varmasti useita liittyen ammatilliseen kehitykseen sekä verkostoitumiseen.

Yhdistyksen perustamisen myötä mahdollisuus on ollut myös omien sääntöjen luomiseen ja yksi uudistus sen myötä oli sukupuolikiintiö. Naisten osuus festivaalin säveltäjissä näyttää kasvaneen 90-luvun alkuun verrattuna. Syitä tähän voi kuitenkin olla monia eikä niitä tämän tutkielman datan perusteella voida tarkemmin arvioida,

sillä pidemmän vertailuvälin kehitystä ei ole dokumentoitu. Myös naisten osuus pohjoismaisissa oppilaitoksissa tulisi arvioida tarkempia johtopäätöksiä varten. Todettakoon kuitenkin, että sukupuolikiintiö näkyy vuoden 2020 kohdalla ja se koettiin tärkeäksi uudistukseksi organisaation sisällä. Siksi naisten kasvaneen osuuden huomiointi on olennaista tässä tutkielmassa, koska se ilmentää organisaation uudistamisesta seurannutta konkreettista muutosta.

TAULUKKO 1 Säveltäjien sukupuolijakauma vuosina 1995 ja 2020

UNM organisaatio elää ajassa ja uudet toimijat vievät sitä omalla tavallaan eteenpäin. Kehittäminen tähtää muutokseen. Syynä kehittämistarpeelle voi olla halu ratkaista ongelma, olla mukana kehityksessä tai on yleisesti muutostarpeita. Kehittämisessä olennaista olisi saada asioita kestäväälle tasolle, eikä vain aikaisempien virheiden korjaamista. (Kinnunen 2011, 24.)

4.3 Festivaalien verkostot vuosina 1995 ja 2020

Vuonna 1995 UNM- toimikunta toimi byrokraattisesti Korvat auki! ry:n alaisuudessa, mutta vastuunjako erotti kuitenkin selkeästi festivaalin edellä mainitun yhdistyksen ydintoiminnasta. UNM- toimikunnan toiminnanjohtajana toimi Aino-Maija Pennanen. Festivaalin pitkä historia nojaa toimiviin yhteistyöverkostoihin. Suomen UNM on tehnyt pitkään yhteistyötä eri tahojen kanssa. Muun muassa Sibelius Akatemia, Radion sinfoniaorkesteri ovat olleet tärkeitä yhteistyötahoja pitkään ja myös 90-luvulla. Vuoden 1995 festivaalilla oli yhteensä 11 konserttia, 4 luentoa sekä kriittikiseminaari.

Mukana olleita yhtyeitä oli Radion sinfoniaorkesteri Hannu Linnun johdolla, Zagros ensemble, jota johti John Storgårds, Avanti-kvartetti, Sibelius akatemian kapellimestariluokan orkesteri ja lyömäsoitinyhtye Kanki. Esiintyjien joukossa oli myös Ruotsista Kroumata ensemble sekä The Rolling phones -yhtye, jossa ohjelmatietojen mukaan soitti 11 saksofonistia. Vuoden 1995 säveltäjävieras oli ranskalainen Philippe Manoury, jonka elektroniikkateoksia oli myös esillä konserteissa. Medioista YLE, Helsingin sanomat ja Hufvudstadsbladet ovat olleet UNM:lle tärkeitä yhteistyökumppanit.

Vuoden 2020 festivaalin teemana oli ”music ecology”, musiikin ekologia. Maailmanlaajuinen covid-19 pandemia muutti festivaalin sosiaalisen todellisuuden radikaalisti, sillä lähitapaamisia ei ollut ja osa säveltäjistä ei päässyt paikan päälle. Vuoden 2020 piti sisällään 8 konserttia, 3 luentoa ja workshopin. Festivaalilla pääsi esille yhteensä 35 nuorten säveltäjien teosta. Pohjoismaisten säveltäjien lisäksi mukana oli myös 4 säveltäjää Virosta ja heidän teoksensa. Festivaalilla oli nähtävissä myös performanssitaidetta. Musiikin ekologia -teema näkyi esimerkiksi konserttien nimissä (Requiem for our Earth) sekä luentojen teemoissa (Ecology of sound).

Osana UNM:n verkostoa julkista sektoria edusti Tampere filharmonia. Kolmannen sektorin toimijoita ovat Tampering ry:n alaisuudessa toimiva Tampering ensemble, Ääni-kollektiivi ja TEMA kvartetti. Koulutustahoja oli edustamassa TAMK musiikin

musiikkiteatterilinja sekä Tredun mediapoliksen opiskelijat opettajineen. Mediapoliksen väki vastasi tapahtumien suoratoistosta. Muita yhteistyötahoja olivat Tampereen seurakunta, Tampereen konservatorio sekä Tampere cappella vokaaliensemble sekä kapellimestarit Markus Ylijokipii, Jutta Seppinen, Kaapo Ijäs ja Emilia Hoving

UNM elää kiinteässä suhteessa verkostoihinsa, joita ovat vakiintuneet kulttuuriorganisaatiot, kouluttavat tahot, kolmannen sektorin vapaat toimijat sekä vapaat taiteilijat. Hyvät suhteet luovat puitteet esimerkiksi suurien orkesteriteosten toteuttamiselle ja se mahdollistaa vakiintuneiden toimijoiden yleisöjen tavoittamisen. Festivaalin organisaation työtaakkaa keventää myös se, että yhteistyötahoilla on omat tuotantokoneistonsa. Komentoketjut verkostojen kanssa toimiessa eivät näyttäisi tuovan haasteita. Haastateltavat kokivat, että verkostot ovat toiminnassa mukana proaktiivisesti. Sekä yksittäisiä muusikoita että yhtyeitä oli helppo saada mukaan.

Joo ja sitten tietysti meillä niinkun Suomessa oli hirveen hyöin esiintyjiä, jotka mielellään lähti sitten mukaan myös näihin juttuihin ja se on tietysti kans iso asia, että niinkun muusikoiden ja säveltäjien yhteistyö toimii ja mun mielestä se kyllä toimii muuallakin (Pennanen, 2022)

Tampere filharmonia oli ehdottomasti mukana, jos me oltas oltu Helsingissä me oltas saatu RSO tietenkin. Siis se monitoimitalo 13, ne oli ihan siis käsittämättömän messissä koko ajan, niin kaikki halus tehdä. (Supponen, 2023)

Uusi kehittämissuunta festivaalin verkostoja ajatellen oli tapahtumapaikan vaihtaminen Helsingistä Tampereelle. Verkostojen laajentaminen nähdään yleisesti hyödyllisenä kehityssuuntana. Tapahtuman ympärille muodostunut ekosysteemi on esimerkkivuosien osalta laaja.

4.4 Toiminnan merkityksiä

Tässä tutkielmassa korostuvat festivaalin rooli nuorten pohjoismaisten säveltäjien ammatillisen kasvun kenttänä ja sen merkitykset. Sekä vuoden 1995

toiminnanjohtajana ollut Aino-Maija Pennanen, että vuoden 2020 festivaalinjohtaja Lauri Supponen pitävät UNM festivaalia merkittävänä nuoren säveltäjäpolven kannalta. Olennaisina merkityksinä nähtiin kehittyminen säveltäjänä, esille tuleminen ammattilaisena ja identiteettikysymykset.

Siitä sit jatketaan pohjoismaisille musiikkipäiville

Tavallaan tää on sellanen juniorisarja pohjoismaisille musiikkipäiville (Pennanen, 2022)

UNM:ä on kuitenkin niin merkityksellinen alusta päästä ammattiin, niin ne, jotka ei pääse UNM:lle niin ne on merkittävästi huonommassa asemassa ammatillisesti. (Supponen, 2023)

...ensimmäinen UNM:ä järjestettiin, koska ei ollu pohjoismaista viitekehystä nuorille säveltäjille, kokeelliselle ja uudelle musiikille (Supponen, 2023)

Merkitystä on annettu myös monipuoliselle kontaktien luomiselle organisaatiossa sekä säveltäjien kannalta. Sosiaalisella osallistumisella ja jakamisella nähtiin olevan tärkeä merkitys säveltäjien ammatillisen kehittymisen kannalta

Olihan se ihan hauskaa ja varsinkin musta oli ihan kiva tutustua myös sitten niinkun näihin kollegoihin muissa maissa (Pennanen, 2022)

Se että tapas samanikäisiä sävellyksen opiskelijoita tai valmiita säveltäjiä. Se ei ollu niin itsestään selvää. Ja tottakai siinä oli sit hirveen tärkeä myös tää sosiaalinen aspekti, se että paitsi että kuultiin toisten teoksia ja juteltiin niistä ja sit siellä oli se säveltäjävieras, joka yleensä oli sitten jotenkin kiinnostava (Pennanen, 2022)

Vuodesta toiseen uskomaton chäänssi päästä niinku matkustamaan, tapaamaan pohjoismaisia kollegoita, kuulemaan mitä kaikki tekee. Ja sit käymään semmosta niinku tosi kuplivoaa keskustelua, niinku taiteen, nykymusiikin merkityksestä. Kuulla eri säveltäjistä, teoksista festivaaleista, ilmiöistä ja sit niinku jaettiin niitä toisillemme. (Supponen, 2023)

Festivaalin arvoina nähtiin erilaisten teosten esittäminen, monimuotoisuus ja kaikenlaisuus, mutta ei arvottaen vaan uteliaana.

Magnus Lindberg, Kaija Saariaho, Esa-Pekka Salonen oli tärkeitä hahmoja ja tavallaan varmasti niinkun tietyllä tavalla ohjas sitä ilmastoa millasta musiikkia haluttiin säveltää ja mikä koettiin hyväksi nykymusiikiksi (Suomessa). Ja sitten kun tuli vastaan tämmösiä tanskalaisia aivan toisenlaisia säveltäjiä ja toisenlaista musiikkia niin sehän on hirveen hedelmällinen se törmäyspiste (Pennanen, 2022)
me ei arvotettu sitä et olik nää nyt hyviä tai huonoja juttuja mitä tänne tulee, vaan niinku et meidän tehtävä on vaan saada se aikaseksi. luottaa siihen, että sillä on arvonsa saada ne ihan vaan ulos (Supponen 2023)

Voisi sanoa, että toiminta on taiteilijalähtöistä, sillä tavoitteet eivät ole kaupallisia eikä teoksia arvoteta missään vaiheessa sen mukaan miten suuren yleisön ne kohtaavat. Festivaalin onnistuneisuuden määrittävät enemmänkin säveltäjät, joita varten festivaali on eikä kävijämäärät. Tässä suhteessa se poikkeaa siis monista muista tapahtumista. Yhteisöllisyys ja elämyksellisyys kuuluvat festivaalikokemukseen ja tässä tapauksessa niiden onnistumisen mittarina voisi pitää säveltäjien kokemuksia.

5 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämä tutkielma antaa käsitystä UNM organisaatiossa toimineiden kokemuksista organisaation muodostumisesta. Tuloksissa näkyy, että UNM organisaatio kolmannen sektorin toimijana ei edusta niin sanottua ideaalityyppiä. Se toimii ammatillisuuden ja harrastelijatoiminnan rajapinnassa, mutta verkostojen kautta festivaali tuotteena näyttäytyy laadukkaana ja toimii hyvin tavoitteita toteuttaen. Tuotannollinen puoli toimii vapaasti ja muuntuu aina uuden toimikunnan tai hallituksen näköiseksi.

Suuret festivaalit, kuten Savonlinnan oopperajuhlat ovat hyvin näkyvissä tutkimuskentällä. Pienemmät ja marginaalisemmat festivaalit, kuten UNM tuovat oman lisänsä festivaalitutkimukseen tuomalla monimuotoisuutta esiin. Monimuotoisuus näkyy festivaalin kohderyhmässä ja tavoitteissa. Tämän tutkielma tarkoituksena on olla hyödyllinen myös Suomen UNM organisaatiolle. Toiminta on ollut perinteisesti hyvin tuettua ja saa toivottavasti jatkumoa myös tulevaisuudessa. UNM organisaation sisällä on tärkeää osata perustella tavoitteita ja merkityksiä sekä yhdistyksen sisällä, että ulkopuolisille tahoille. Esimerkkejä koetuista merkityksistä voidaan käyttää apuna muodostamaan yhdistyksen tulevia tavoitteita tukemaan nuorten säveltäjien uraa ja kehittämistä. Se saattaa nopeuttaa festivaalin suunnittelun prosessia ja apurahojen hakemista sekä helpottaa yhteistyöverkostojen löytämisessä.

Tulevaisuuden mahdollisuuksia UNM-festivaalin tutkimukseen olisi monipuolisen historiikin koostaminen. Myös uratarinat ja säveltäjien kokemukset toiminnan hyödyistä uran kannalta voisi olla hyvä näkökulma ja sitä voisi lähestyä myös

verkostoitumisen näkökulmasta. Säveltäjien ammatillisen itsetunnon muodostuminen voisi olla myös yksi tutkimuksellinen mielenkiinnon kohde. Tämän tutkielman perusteella ei voida vetää johtopäätöksiä säveltäjien uran ja festivaalille osallistumisen välillä. Vaikka lukuisia nykyään tunnettuja säveltäjiä on eri vuosikymmenien aikana osallistunut festivaalille, tulisi tarkempia selvityksiä tehdä myös muista vaikuttavista tekijöistä. Kuitenkin vaikutteiden saaminen ja ammatillinen verkostoituminen koetaan tärkeinä organisaation toiminnan tavoitteissa.

Haastattelu menetelmänä syvensi tietoa ja toi organisaatiossa toimineiden kokemuksia esille. Havainnointi loi pohjan tietämykselle, jonka perusteella puolistrukturoitu haastattelu vaikutti sopivalta valinnalta. Keskustelunomainen tilanne, joka antoi asiantuntijoille tilaa tuoda omia kokemuksiaan ja näkemyksiään esille palveli tarkoitustaan. Esille nousi havaintoja liittyen tärkeiksi koettuihin merkityksiin ja toisenlainen haastattelumuoto tai kyselylomake ei olisi välttämättä tuottanut vastaavia tuloksia. Suurempi määrä haastateltavia olisi voinut tuoda vielä laajempaa vertailupohjaa tapahtumasta, mutta asiantuntijoilla oli toisaalta useamman vuoden mukanaolo ja he edustivat keskenään eri vuosikymmeniä festivaalin historiassa.

Ajatus festivaalista ja sen tavoitteista muodostuvat epäilemättä organisaation sisällä ja näkemykset voivat samana vuonna työskentelevien välillä muovautua kommunikation seurauksena. Sellaisessa tapauksessa voisi olla riski, että moniäänisyys kärsii. Tässä tutkielmassa haastatellut asiantuntijat olivat mukana toiminnassa eri vuosina, jolloin heidän vastauksensa eivät edustaneet saman työryhmän sisäisiä linjauksia.

LÄHTEET

- Aho, K., Jalkanen, P., Salmenhaara, E. & Virtamo, K. (1996). *Suomen musiikki*. Otava.
- Alastalo, M. & Åkerman, M. (2010). Asiantuntijahaastattelun analyysi: faktojen jäljillä. Teoksessa Hyvärinen, M., Nikander, P. & Ruusuvuori, J. (toim.) *Haastattelun analyysi*. Tampere: Vastapaino
- Alastalo, M., Åkerman, M. & Vaittinen, T. (2017). Asiantuntijahaastattelu. Teoksessa Hyvärinen, M., Nikander, P. & Ruusuvuori, J. (toim.) *Tutkimushaastattelun käsikirja*. Tampere: Vastapaino
- Alasuutari, P. (2011). *Laadullinen tutkimus 2.0*. Tampere: Vastapaino
- Andersén, T. & Vaihekoski, M. (2001). *Verkostoyhteistyö merkitys kulttuurialan yritystoiminnan kannalta: Case: Helsinki 2000 kulttuuripääkaupunkivuosi* (pp. 107). LTT-tutkimus.
- Artes, K., Björkqvist, L., Halonen, K., Iso-Aho, J. & Uotila, P. (2010). Kulttuuritapahtumien ekosysteemit muutoksessa. Teoksessa *Tuottaja 2020. Kurkistuksia kulttuurituotannon tulevaisuuteen*. Helsinki: Metropolia ammattikorkeakoulu
- Duffy, M. & Mair, J. (2015). Festivals and sense of community in places of transition. The Yackerboo festival, an australian case study. Teoksessa Jepson, A & Clarke, A. (toim) *Exploring community festivals and events* London: Routledge
- Elo, S. & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*, 62(1), 107-115. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x>
- Eskola, J., Lähti, J & Vastamäki, J. (2018). Teemahaastattelu: Lyhyt selviytymisopas. Teoksessa Valli, R. (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1: Metodien valinta ja aineistonkeruu*. PS-kustannus
- Fjeldsøe, M. & Groth, S (2019). *Nordicness in Scandinavian music, a complex question*. Teoksessa Tim Howell (toim.), *The Nature of Nordic Music*
- Graneheim, U.H., Lindgren, B., & Lundman, B. (2017). Methodological challenges in qualitative content analysis: A discussion paper. *Nurse education today*, 56, 29-34. DOI:[10.1016/j.nedt.2017.06.002](https://doi.org/10.1016/j.nedt.2017.06.002)
- Hakala, J. T., (2018). Toimivan tutkimusmenetelmän löytäminen. Teoksessa Valli, R. (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1: Metodien valinta ja aineistonkeruu*. PS-kustannus
- Hako, P. & Nieminen, R. (toim.). (2006). *Ammatti: säveltäjä*. Like kustannus

Halonen, K. (2010). Tapahtumatuotanto luovassa taloudessa Teoksessa *Kulttuuri ko-
koa. Kulttuuritapahtumien muuttuvat verkostot. Tuottaja 2020. Kurkistuksia kulttuuri-
tuotannon tulevaisuuteen*. Helsinki: Metropolia ammattikorkeakoulu

Halonen, K. (2011). *Kulttuurituottajat taiteen ja talouden risteyskohdassa*. [Väitöskirja,
Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-4320-2>

Halonen, K. (2005). *Visioita ja valintoja: Tapahtumatuotannon tulevaisuus helsinkiläisten
tuottajien arvioimana*. Cupore Helsinki:Yliopistopaino

Harisalo, R. (2008). *Organisaatioteoriat*. Tampereen yliopistopaino Oy- Juvenes Print

Heiniö, M. (1995) Suomen musiikin historia 4: Aikamme musiikki (1945-1993) Les-
kelä, T., Aroheimo-Marvia, L., & Heiniö, M. (1995). *Suomen musiikin historia: 4, Ai-
kamme musiikki:1945-1993*. WSOY.

Herranen, K. & Karttunen, S. (2016). Festivaalien ja tapahtumien edistäminen valtion
kulttuuripolitiikassa: Katsaus tietopohjaan, valtionavustuksiin ja vaikuttavuuteen.
Cuporen verkkojulkaisuja 35. Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämis-
säätiö

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. (2018). *Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käy-
täntö*. Helsinki: Yliopistopaino.

Iso-Aho, J. (2011). Miksi tarvitsemme tapahtumia? Teoksessa J. Iso-Aho & J. Kinnu-
nen (toim.), *Tapahtumatuotannon palapeli: Näkökulmia merkityksiin, muutoksiin ja
kehittämiseen*. Humanistinen ammattikorkeakoulu HUMAK

Iso-Aho, J. (2012). Festivaali vahvistuu verkostoissa: Imatra big band festival uusia
yhteistyömuotoja kehittämässä. Teoksessa T. Parkkola (toim.), *Tilaa verkostoille! Luo-
van talouden verkostojen määritelmiä, toimijoita ja solmukohtia*. Humanistinen ammatti-
korkeakoulu HUMAK

Iso-Aho, J. (2016). Taide ylittää rajat: Mustan ja valkoisen teatterifestivaali kohtaus-
paikkana Teoksessa S. Silvanto (toim.), *Festivaalien Suomi*. Cuporen julkaisuja 29.
Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö

Kainulainen, K. (2005). *Kunta ja kulttuurin talous: tulkintoja kulttuuripääoman ja festi-
vaalien aluetaloudellisista merkityksistä*. [Väitöskirja, Tampereen yliopisto]. Tampere
Universty press. <https://urn.fi/urn:isbn:951-44-6439-7>

Karjalainen, T. (1991) Kuhmo chamber music festival - the structure of the festival's
economy and the economic impact of the festival. Helsinki: Taiteen keskustoimi-
kunta

Kinnunen, J. (2011). Tunne Tapahtumasi- työvälaineitä arviointiin ja kehittämiseen. Teoksessa Iso-Aho, J. & Kinnunen, J. (toim.). Tapahtumatutannon palapeli: Näkökulmia merkityksiin, muutoksiin ja kehittämiseen. Humanistinen ammattikorkeakoulu HUMAK

Kiviniemi, K. (2018) Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2: Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle ja tutkimuksen toereettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Korhonen, K. Mäntyjärvi J. (2007). Inventing Finnish music: contemporary composers from medieval to modern. Suomalaisen musiikin tiedotuskeskus Fimic

Kosonen, H. & Pekkarinen, H. (2010) Kulttuurialan kolmas sektori opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2010:24

Laine, T. (2018). Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen toereettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin* (5. painos). Jyväskylä: PS kustannus.

Laine, M., Bamberg, J. & Jokinen, P. (2017) Tapaustutkimuksen taito. Gaudeamus

Lemmetyinen, A., Go, F. & Luonila, M. (2013) The relevance of cultural production - Pori Jazz - in boosting place brand equity. Place branding and public diplomacy 9, 164-181. <https://doi.org/10.1057/pb.2013.19>

Luonila, M. Kurlin, A., Karttunen, S., & Mäenpää, M. (2018). Taide- ja kulttuurifestivaalien vaikuttavuus. Opetus- ja kulttuuriministeriön harkinnanvaraiset avustukset festivaaleille vuonna 2018. Cuporen verkkojulkaisuja 52

Luonila, M., & Kinnunen, M. (2016) Festivaalijohtajien ja -yleisön tulevaisuus-kuvat: Kohtaavatko näkymykset suomalaisten festivaalien tulevaisuudesta? Teoksessa S. Silvanto (toim.), *Festivaalien Suomi*. Cuporen julkaisuja 29. Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissätiö

Marion, R. *The edge of organization: Chaos and Complexity Theories of Formal Social Systems*. SAGE Publications, Inc.

Paloniemi, S. & Collin, K. (2018) Etnografi työssä - Kokemuksia organisaatiotutkimuksesta. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2: Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle ja tutkimuksen toereettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. (5. painos). Jyväskylä: PS kustannus.

Peltonen T. (2010). Organisaatioteoria: Klassisesta jälkimoderniin. WSOYpro.

Pernu, E. Mainela, T. & Puhakka, V. (2014) Organizing MNC Internal networks to manage global customers: Strategies of political compromising. Teoksessa T. Pedersen, M. Venzin, T. M. Devinney, L. Tihanyi (toim.), *Orchestration of the Global Network Organization (Advances in International Management, Volume 27)*, Emerald Group Publishing Limited, pp.349-376, <https://ssrn.com/abstract=2468021>

Puusa, A & Juuti, P. (2020). Organisaatiokulttuurinäkökulma esimerkkinä laadullisesta tutkimuksesta. Teoksessa Puusa, A., Juuti, P. & Aaltio, I. (toim.) *Laadullisen tutkimuksen menetelmät ja näkökulmat*. Gaudeamus.

Rantanen, S. (2016) Musiikkifestivaalien alkuvaiheet Suomessa. Kansainvalistusseuran laulu- ja soittojuhlat 1800-luvun lopulla. Teoksessa S. Silvanto (toim.), *Festivaalien Suomi*. Cuporen julkaisuja 29. Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö

Ruusuvirta, M. & Saukkonen P. (2015) Taiteen ja kulttuurin kolmas sektori teoksessa Heiskanen, I. Kangas, A, Mitchell, R. (toim.), *Taiteen ja kulttuurin kentät: Perusrakenteet, hallinta ja lainsäädäntö*. (2. uudistettu laitos.). Tietosanoma.

Sarajärvi, A. & Tuomi, J. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (Uudistettu laitos.). Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Saukkonen, P. (2013) Kolmas sektori- vanha ja uusi Kansalaisyhteiskunta 1(2013), 6-31 <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201609224186>

Silvanto, S. (2016) Festivaalien merkityksestä. Teoksessa S. Silvanto (toim.), *Festivaalien Suomi*. Cuporen julkaisuja 29. Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämmissäätiö

Stranius, L. (2009). Epämuodollinen kansalaistoiminta – järjestötoiminnasta kevyttaktivismiin. Teoksessa Kankainen, T., Heli Pessala, H., Siisiäinen, M., Stranius, L., Wass, H. & Wilhelmsson, N. (2009). *Suomalaiset osallistujina. Katsaus suomalaisen kansalaisvaikuttamisen tilaan ja tutkimukseen*. Oikeusministeriön julkaisuja 5. Helsinki: Oikeusministeriö, 139–170.

Tannenbaum, A. (2013). *Social Psychology of the work organization*. Routledge

Valkama, L. (2003). *Musiikkifestivaalit yritysten sponsoroinnissa*. Jyväskylän yliopisto. Musiikkitieteen lisensiaattityö.

Vilkkä, H. (2018) Havainnot ja havainnointimenetelmät tutkimuksessa. teoksessa Valli, R. (toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1: Metodien valinta ja aineistonkeruu*. Jyväskylä: PS-kustannus

Violainen, J. (2015) Kulttuuriosallistumisen muuttuvat merkitykset: Katsaus taiteeseen ja kulttuuriin osallistumiseen, osallisuuteen ja osallistumattomuuteen. Cuporen verkkojulkaisuja 26. Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissätiö.

LIITTEET

LIITE 1 HAASTATTELURUNKO

1. Haastateltava henkilö
  - Nimi
  - Miten päätyi toimintaan
  - Kuinka kauan oli toiminnassa mukana
  - Haastateltavan positio organisaatiossa
  - Tärkeimmät tehtävät

2. UNM: toiminnan kuvaus
  - Miten toimikunta/yhdistys toteutti tehtävänsä
  - Yleiset ohjeet tai säännöt toimintaan
  - Muiden henkilöiden määrä

3. Haastateltavan kokemus toiminnasta
  - muistoja
  - mielipiteitä